

ለት : ከቤተ : ሰባቸው : ውጭ : የማይጋቡ : ነበሩ : በደቡብ : ኢትዮጵያ : በሚገኙ : ነገዶቻችን : ውስጥ : እስካሁን : ድረስ : የወንድምን : ሚስት : ያል ወለደችን : ያባትን : ሚስት : ማግባት : ስለነበረ : ይህ : ክርስትና : በሰለጠነበት : ዘመን : ሲደረግ : ያኛው : ከ፫ሺ : ዓመት : በፊት : ያለው : የጋብቻ : ዓይነት : እምብዳም : ሊያስገርመን : አይችልም ።

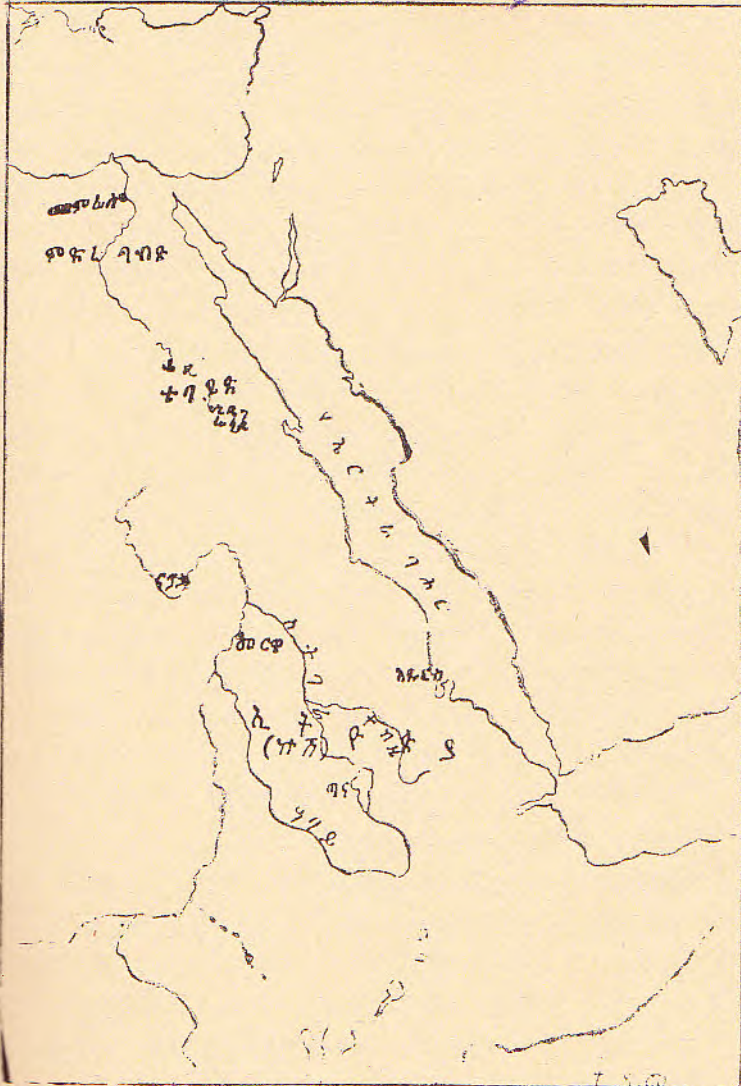
ም ዕ ራ ፍ ፡ ፭

ከግብፅና : ከኢትዮጵያ : በሥልጣኔ : ማን : ይቀድማል ? ።

በዚህ : በያዝነው : በጅያኛው : መቶ : ዓመት : ያለው : እንባቢ : ሁሉ : ከሁሉ : አስቀድሞ : ግብፅ : ትልቅ : መንግሥት : እንደነበረ : በ፲፰ኛው : ዲና ስቲ : ውስጥ : የነገሡት : ነገሥታትም : ኢትዮጵያን : አስገብረው : እንደገዙና : እንዳሰለጠኑ : ያምናል ። በዚህ : መሠረት : በየቋንቋው : የተጻፈው : መጽሐፍ : ብዙ : ነው : ኢትዮጵያ : ስንል : የኑብያውን : ኢትዮጵያ : እንጂ : የአክሱሙን : አለመሆኑን : ላንባቢ : እናስገነገባለን ።

ነገር : ግን : የታሪክ : አባት : የሚባለው : ስመ : ጥሩው : ሔይዳት : ወደ : ግብፅ : መጥቶ : ዓባይንም : ጎብኝቶ : በጻፈው : የታሪክ : መጽሐፍ : እንደዚህ ሁም : ዲዮዶር : የሚባለው : የሮማ : ጸሐፊ : ከግብፅ : በፊት : ሥልጣንና : ገናና : የነበረችው : ኢትዮጵያ : መሆኗን : እሷም : በመዝሙሪያ : ግብፅን : ወርራ : ቅኝ : አገር : አድርጋ : መያዟን : ግብፅንም : ፲፰ : የኢትዮጵያ : ነገሥታት : እንደገዟት : ራሷ : ኢትዮጵያ : ግን : በማንም : ተገዝታ : የማታወቅ : አገር : መሆኗን : ነገሥታቱም : ሕዝቡም : ሥልጣን : ደግሎ : እንግዳ : ተቀባይ : ስላማዊ : በወርነት : ጊዜ : ዠግና : ጎብዝ : መሆናቸውን : እያጋነኑ : ጽፈዋል ። ኢትዮጵያም : በአገር : (ዠሮግራፊ) : አቀማመጧ : ከፍተኛ : (ላዕላይ) : ግብፅ : ግን : ወደታች : (ታሕታይ) : ስለሆነች : ዓባይም : ከላይ : ከኢትዮጵያ : ወደታች : ወደ : ግብፅ : እየፈሰሰ : እንደሚያጠጣት : አፈርም : እያቀበለ : እንደሚመግባት : እንደዚሁ : እንደ ውግድ : አወራረድ : ሥልጣኔን : ለግብፅ : መዝሙሪያ : የሰጠች : ኢትዮጵያ : መሆንዋን : እነዚሁ : የታወቁት : የጥንት : ጸሐፊዎች : እነሱንም : የተ ከተሉት : ሁሉ : አስፋፍተው : ጽፈዋል ። በኋላ : ግን : ግብፅ : ደግሞ : ከኢ ትዮጵያ : ያገኘችውን : ሥልጣኔ : ይበልጥ : አስፋፍታ : እንደገና : የ፲፰ኛውና : የ፲፱ኛው : ዲናስቲ : ነገሥታት : ኢትዮጵያን : መልሰው : እንደገዙ : ከዚያ : ወዲህ : ደግሞ : ኢትዮጵያውያኖች : አይለው : እንደገና : ግብፅን : ይዘው : የጅጅኛውን : ዲናስቲ : (ሥርወ : መንግሥት) : እንደመሠረቱና : እንደገዙ : ተጽፏል ።

እንደ : ዕውነቱ : የሆነ : እንደሆነ : ግን : መና : (መኔስ) : የሚባለው : ግብጻዊ : የደቡብና : የሰሜን : አገሮች : ተብሎ : ተከፍሎ : የነበረውን : በ፫ሺ : ፬፻ : ዓመት : ከክርስቶስ : ልደት : በፊት : መሥርቶ : ከማቋቋሙ : በፊት : የሆነውን : አውናቅም : እንጂ : ከርሱ : ወዲህ : እስከ : ፯ኛው : መቶ : ዓመት : ድረስ :

ጥንታዊት፣ ኢትዮጵያንና ፣ ግብፅን ፣ የሚያሳይ ፣ የካርታ፣ ስዕል፣ (ተ፡ጸ፡ መ፡)

በ፩ሺ፯፻፹ : ዓመት : ላይ : ሂክሶሶች : መጥተው : ፩ : መቶ : ዓመት : ከመግ
ዛታቸው : በቀር : የውጭ : በዕድ : ግብፅን : ወርሮ : ገዝቶታል : የሚል :
አስከሁን : አልተገኘም ። እስከ : ፯ኛው : መቶ : ዓመት : ድረስ : ከሂክሶሶች :
ጋር : ፳፬ : ሥርወ : መንግሥት : ሲቀበላል : ሁሉም : የራሳቸው : ነው ።

በዚህ : ምክንያት : የዛሬ : ዘመን : ጸሐፊዎች : ይኸን : የመጨረሻውን :
የርስ : በርስ : በየተራ : መገዛዛት : ሳይክዱ : ኢትዮጵያ : መገመገሚያ : ሥልጡን :
ሆና : ግብፅን : መግዛቷን : አይቀበሉም ። አስቀድሞ : ሥልጡን : የነበረና : እን
ዲያውም : ኢትዮጵያን : (የኑብያውን) : በመገመገሚያ : አስገብሮ : ያሠለጠነ :
ግብፅ : መሆኑን : በዛሬው : ዘመን : የተከተለው : በርክቷል ። ይኸንንም :
ለማለት : ያደረሳቸው : አሁን : በመጨረሻው : ፩ : አንድ : የፈረንሳይ : የእንግ
ሊዝ : የጀርመን : ያሜሪካ : መርማሪ : ሊቃውንት : በመምሬስ : በቱብ : በና
ፓታ : በጥንታውያን : ከተሞች : ያለውን : መሬት : እያስቆፈሩ : የሚያገኙትን :
የገሥታትና : የአማልክት : ሐውልት : የቤት : ዕቃና : መሣሪያ : በላዩ : ላይ :
በዚያን : ዘመን : የተቀረጸውን : ጽሑፍ : (ሂድሮግሊፍ) : የብረናውንም : ጭምር :
እየተረገገው : ተረዳን : ባሉት : መሠረት : ነው ። ከዚህም : ውስጥ : በትክክል :
ለመለየትና : ለመፍረድም : እየአስቸገራቸው : የዚህን : ጉዳይ : የተረኩበትን : ምዕ
ራፋቸውን : በውልውል : የተወጡት : አሉ ። ደግሞ : ምናልባት : ወደፊት : በናፓ
ታና : በመርዌ : በናጋኦ : በዋጂኤ : ሱፍራ : . . . . በአክሱም : ዙሪያ : በዩሃ :
በከስከሴ : በቆሃሂቶ : በደቅምሐሬ : በማታራ : በባረክናሃ : በድሆኖ : በደብረ :
ጳሞ : በአዳሊስ : በዳሕላቅ : በሌላውም : ሁሉ : የኑብያና : የአክሱም : ይዘታ :
የሆነው : ታሪካዊ : ሥፍራ : ሁሉ : ያልተቆፈረው : እየተቆፈረ : የኢትዮጵያን : ቀደ
ፍትነት : የግብፅን : ተከታይነት : የሚያስረዳ : ሐውልትና : የጽሑፍ : ቅርጽ : የተ
ገኘ : እንደሆነ : ጽሑፉ : ሁሉ : ሊለወጥ : አንባቢም : አሳቡን : ሊለውጥ : ይች
ላል ። እስከዚያን : ግን : ከኑብያው : ኢትዮጵያ : በሥልጣኔ : ግብፅ : እንደሚቀ
ድም : እያሰብን : የመጭውን : ጊዜ : ታሪክ : መጠባበቅ : ሳይሻል : አይቀርም ።

አንዳንድ : ጸሐፊዎች : ከነዚያውም : ጀምስ : ብሩስ : የሚባለው : ወደ :
ኑብያና : ወደ : አበሻ : ጉዞ : በሚባለው : ወደ : ፈረንሳይ : በተተረጎመው : መጽ
ሐፍ : በንደኛው : ሾሊም : ከገጽ : ፬፻፴፱-፬፻፶፯ : እንደሚለው : ግብፅን : ከክርስቶስ :
ልደት : በፊት : ከ፩ሺ፯፻፹ : እስከ : ፩ሺ፮፻፹ : ዓመት : ድረስ : መቶ ዓመት : ገዝተው : ያስ
ገበሩት : የሂክሶስ : ዘሮች : በኢትዮጵያ : ነገደ : የቅጣን : የተባሉት : ናቸው : በማ
ለት : ብዙ : ማስረጃ : ለማቅረብ : ደክሟል ።

በዚህ : ዓይነት : ሂክሶስ : የሚባሉት : ወደ : ኢትዮጵያ : በዓረብ : አገር :
በኩል : መጥተዋል : የምንላቸው : ለኢትዮጵያም : ከነገደ : ከም : በኋላ : እንደነ
ገድ : አባት : የምናደርጋቸው : ነገደ : የቅጣን : እንደሆኑ : ግብፅ : ኢትዮጵያን :
ከመግዛቷ : በፊት : (፩ሺ፯፻፹-፩ሺ፱፻) : ዓመት : ከክርስቶስ : ልደት : በፊት : አስቀድሞ :
ኢትዮጵያ : በነዚህ : በሂክሶስ : (ነገደ : የቅጣን) : ጊዜ : ግብፅን : ገዝታለች :

ማለት : ነው ። ምንም : እንኳን : ሞኙ : ኃይል : ሲያገኝ : ብልሁን : ደካማው : እንዳጋጣሚ : ኃይለኛውን : ለመግዛት : የሚችልበት : ጊዜ : በይጠፋ : ግብፅን : በዚያን : ጊዜ : ኢትዮጵያ : ከገዛች : ከግብፅ : ይበልጥ : ኃይልና : ሥልጣኔ : ነበራት : ያሰኛል ። ሂክሶስ : የተባሉት : እንደ : ኢትዮጵያውያን : ተቆጥረው : ግብፅን : ገዙ : የተባለውን : ወደ : ማመን : ብንቀርብም : ሂክሶስ : ግብፅን : ከመውረራቸው : ጀሺ ጌጀሹ - ጀሺጌጀሹ : ከክርስቶስ : ልደት : በፊት : ባለው : ጊዜ : ሁሉ : ግብፆች : መሠልጠናቸው : መግነናቸው : የታወቀ : ስለሆነ : በ፲፱ነኛውና : ይልቁንም : በዚህ : በያገነው : በሐያኛው : መቶ : ዓመት : ስለዚህ : ጉዳይ : የሚጻፈው : ሁሉ : አብዛኛው : ከኢትዮጵያ : በፊት : ግብፅ : ሥልጣን : ኃይለኛ : ሆኖ : መኖሯን : ወደ : ፊት : ታሪኩን : እንደምናገኘው : ከሂክሶስ : ተገኝነት : ከወጣች : በኋላ : ኢትዮጵያን : በመዠመሪያ : መግዛቷን : በኋላ : ደግሞ : የናፓታዎቹ : ኢትዮጵያውያን : መልሰው : ግብፅን : መግዛታቸውን : ነው ። ይኸንንም : ወደፊት : በሚገኘው : ታሪክ : ውስጥ : በዝርዝር : እናነባለን ።

ወደ : ኢትዮጵያ : የገቡት : ነገደ : የቀጣንም : ምንም : እንኳን : ከሂክሶስ : ጋር : የዘርና : የሥልጣኔ : አንድነት : በያጡ : እነዚያ : ላዩን : በከነዓንና : በፍልስጥኤም : አድርገው : ወደ : ግብፅ ሲገቡ : እነዚህ : ታዎን : በሕረ : ኤርትራን : ተሻግረው : ወደ : ኢትዮጵያ : ገብተው : የከሙን : ዘር : አሸንፈው : ባለቤት : ሆነዋል። ግማሮቹ : በዛሬዬቱ : ኢትዮጵያ : ሰሜን : ሲመሠረቱ : የቀሩት : ወደ : ኑብያ : እያለፉ : ከኩሽና : ከካሙ : ዘር : ተደባልቀው : የቀደሞዬቱ : ኢትዮጵያ : የምትባለውን : የናፓታውንና : የመርዌውን : መንግሥታት : አቋቁመዋልና : እነዚህን : የታችኞቹን : የኛን : ነገደ : የቀጣንንና : ሂክሶስን አንድ : ማድረግና : ማደባለቅ : የሚቻል : አይመስልም ።

ስለዚህ : መደምደሚያውን : እላይ : እንዳልነው : ወደ : ፊት : አዲስ : ማስረጃ : እስኪገኝ : ድረስ : የዛሬው : ዘመን : መርማሪና : ጸሐፊ : እንደሚለው : የግብፅን : ቀደምትነት : የኢትዮጵያን : ተከታይነት : እንያዝና : ነገሩን : ከሥሩ : ለመረዳት : ቀጥሎ : ባለው : ምዕራፍ : ውስጥ : የግብፅን : አጭር : የጥንት : ታሪክ : አንብባለን : ከዚያ ግብጽ : የኑብያውን : ኢትዮጵያ : እንዴት : እንደገዛችና : መልሳ : ደግሞ : በኢትዮጵያውያን : አንዲት : እንደተገዛች : እንመልከት ።

ምዕራፍ : ፯ ።

የግብፅ : መንግሥት : አመሠራረትና : አምልኮ ።

ጥንት : በግብፅ : አገር : መንግሥቱ : ከመመሠረቱ : በፊት : አውራጃዎቹ : ለየብቻ : በየባላባት : ተከፋፍለው : ይገዙ : ነበር ። እነዚህን : የተከፋፈሉትን : እየወጋ : አንድ : አድርጎ : የመጀመሪያውን : መንግሥት : የመሠረተ : ሚኒስ ይባላል ። ሚኒስ : መንግሥቱን : መሥርቶ : የመጀመሪያ : ንጉሥ የሆነበትን : ጊዜ : በት

ክክል : ለማወቅ : ሊቃውንት : ሁሉ : መቸገራቸውን : በጽሕፈታቸው : ይገልጻሉ።
የግብፅን : ታሪክ : በመጻፍ : ከታወቁት : ጸሐፊዎች : ውስጥ : እንግዲቱን : (MAN
ETHON) ፤ ፍላጊውስ : ዮሴፍ : (FLAVIUS JOSEPH) ሻምፖሊዮን : (CHA
MPOLLION) ፩ሺ፩፻፲ : ዓመት : ላይ : ያደረጉትን : በክህ : (BOKH) ፩ሺ፩፻፪ ፤
ማሪየት (MARIETTE) ፩ሺ፬፻ : ዓመት : ከክርስቶስ : ልደት : በሬት : ሲያደርጉ
ትና : በዚህ : መሠረት : ጸሐፊው : ሁሉ : የግብፅን : ታሪክ : ሲጽፍ : ኖረ ።

በመጨረሻ : ጊዜ : ምስተር : ብሪስትድ : (BREASTED) የሚባሉት : አሜሪ
ካዊ : የጥንቱን : የግብፅ : ጽሑፍ : (ሂዩሮግሊፍ) : ሐውልቱን : መቃብሩን : በታ
ላቅ : ትእግሥትና : በረቀቀ : ጥበብ : መርምረው : የግብፅን : መንግሥት : አመሠራ
ረትና : የሜኔስን : የመዝሙር : ንጉሥነትን : በ፫ሺ፬፻ : ዓመት : ከክርስቶስ :
ልደት : በሬት : አድርገውታል ። እንደዚሁም : ስቴይንዶርፍ : (STEINDORFF
የሚባል : የጀርመን : ሊቅ : በ፫ሺ : ፪፻ : (ሦስት : ሺ : ሁለት : መቶ) ከክርስቶስ :
ልደት : በሬት : አድርገዋል ። የበዛውንም : ዘመን : ወደ : ማሳጠር : የደረሱት : በቀ
ድሞው : አንድ : ዓመት : በተባለው : ጊዜ : ውስጥ : የተመደቡት : ቀኖችና : ወራ
ቶች : እንደዛሬው : ወሩ : በ፱ ቀን : ዓመቱ : በ፫፻፳፬ : ቀን : ከሩብ : ሳይሆን :
ከዚያ : በነሰ : ጊዜ : ነው : በማለት : ነው ። የዛሬም : ጸሐፊ : እነዚህ : ሊቃው
ንት : ይልቁንም : የጀርመኖቹ : ሊቃውንት : ዝቅ : አድርገው : ፫ሺ፪፻ :
ብለው : የመደቡትን : መነሻ : እየከደረገ : መጻፍ : ስለጀመረ : እኛም : በዚህ :
መሠረት ወደፊት : ያለውን : የግብፅን : ገናንነቱን : በጭሩ : እንመልከት ።

ሜኔስ ከመንገሡ : በሬት : የግብፅ : ነገድና : ሕዝብ : ሲያብርም : ሲበተንም :
ብዙ : ዘመን : ከቆየ : በኋላ : በመጨረሻ : ከሁለት : ላይ : ብቻ : ተከፍሎ : የሰሜ
ንና : የደቡብ : ግዛት : ይባል : ዠመር ። ሰሜኖችም : አዚት : በምትባል : በሴት :
አንቀጽ : በሚጠራ : እባብ : የደቡቦቹ : ነቅቤት : በሚባል፣ጆፌ : አሞራ : ያመልኩ።
ነበር ። ሕዝቡንም : የሚያስተዳድሩት : የነዚህ : አማልክት : ከህናት : ነበሩ ።
ሜኔስ : እነዚህ ከሁለት : የተከፈሉትን : ወግቶ : አማት : ላይ : አንድ : አድርጎ :
በበላያቸው : ነገሠ : ከርሱም : በኋላ : የርሱ : ዘር : እየተከታተለ : ሲገዛ : ቆይቶ ፤
ካክኡ : (የወንዶች : ወንድ) : የሚባል : ከሜኔስ : ዘር : ዙፋኑን : ቀምቶ : ሁለተ
ኛውን : ሥርወ : መንግሥት : (ዲናስቲ) : መሠረተ ። በርሱ : ዘመን : ብዙ፣ዳይነት :
አምልኮ : ተፈጠረ ፤ ከሁሉ : ይበልጥ ፤ በሰው : አምሳል : የሚቀረጸው : ፕታህና :
የርሱ : ማደሪያ : የሆነው : አፒስ : ወይም : ሐፒ : የሚባለው : ከርማ : ነው ።

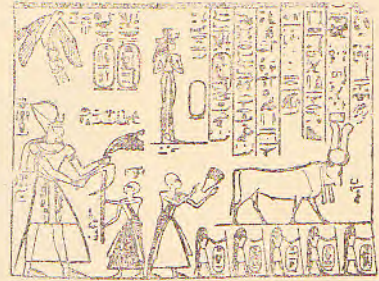
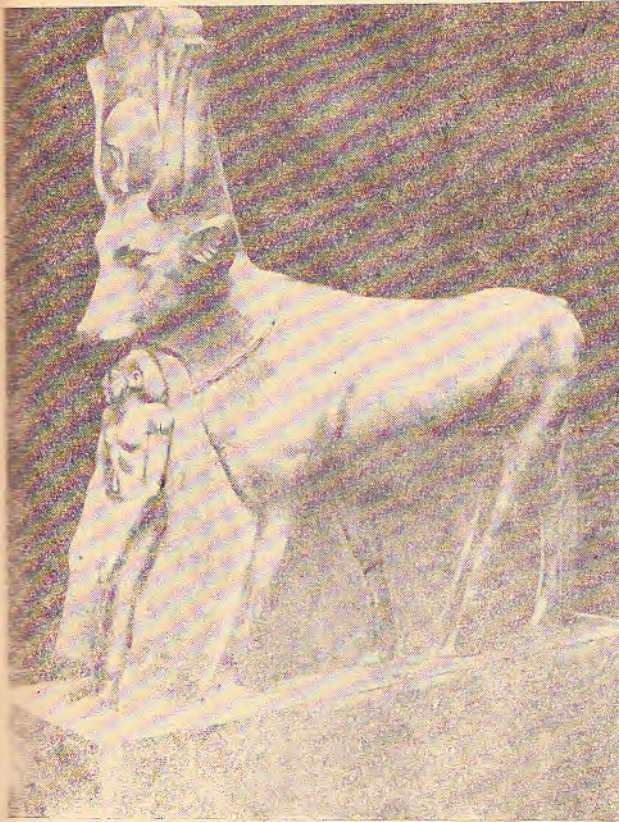
የክርማውም : አመራረጥ : እንደዚህ : ነው ። ከበሬ : ጥጃዎች : ውስጥ :
ከላይ : ከዠርባው : ቀለሙ : ጥቁር : ሆኖ : የጆፌ : አሞራ : የሚመስል : የተጋ
ደመበት : በግንባሩ : ባለ : ሦስት : ማዕዘን : የነጭ : ቦታ : ያለበት ደረቱ :
ላይ : የሩብ : ጨረቃ : የሚመስል : ነጭ : ፍንጣቂ : የጣለበት ፤ በመላሱ : ላይ።
ከታችኛው : ወገን : ጢንዚዛ : የሚመስል : መልክ : የተገኘበት : ሲወለድ :
በካህናቱ : ምርመራና : ምርጫ : በዚህ : ዋናው : አምላክ : ፕታህ : አድርቦታል ።

ብለው ፡ ይወስዱትና ፡ ጥጃውን ፡ ከሀናቶቹ ፡ አከባክበው ፡ ያሳድጉታል ። ቲንሽ፡
ከፍ ፡ ብሎ ፡ ወደ ፡ ከጦርማነት ፡ ሲደርስ ፡ ለፀሐይ ፡ የተቀደሰው ፡ ወሀ ፡ ወደሚ
ባለው ፡ ወስደው ፡ ይነክሩታል ፡ (ያጠምቁታል) ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ማናቸውንም ፡ የአምላክነት ፡ ክብር ፡ ሰጥተው ፡ ይቀድሱ
ትና ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ አስቀምጠው ፡ ይሰግዱለታል ፡ በሕይወቱ ፡ ሳለ ፡ በበዓል ፡
ቀን ፡ ታላቅ ፡ ከበሬታና ፡ በዓል ፡ እንደሚደረግለት ፡ የሞተ ፡ ለት ፡ የኃዘን ፡ የቀ
ብሩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በታላቅ ፡ አከባባር ፡ ይፈጸምና እንደኞቹ ፡ አማልክትና ፡
ነገሥታት ፡ ጎን ፡ ይቀበራል ። በምትኩም ፡ የርሱ ፡ ዓይነት ፡ እንደገና ፡ ይመረ
ጣል ። እንደርሱ ፡ ያለም ፡ ለጊዜው ፡ የጠፋ ፡ እንደሆነ ፡ አምላክ ፡ ራቀን ፡ ብለው ፡
ያዝናሉ ፤ ሲገኝም ፡ አምላክ ፡ ቀረበን ፡ ብለው ፡ ይደሰታሉ ።

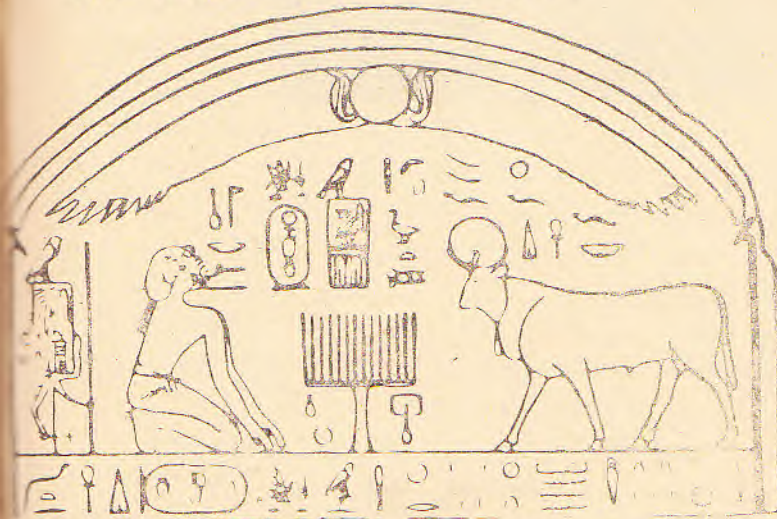
የዚህ ፡ የጥጃ ፡ ወይም ፡ የኮርማ ፡ ምስል ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ዓይነት ፡ በደንጊያና ፡
በብረት ፡ በነሐስ ፡ በብርና ፡ በወርቅ ፡ ይሠራና ፡ በገርባወ ፡ ላይ ፡ እንደግላስ፡
የሚመስል ፡ የተጠሰፈና ፡ የማረ ፡ ጨርቅ ፡ ይጋደምበታል ፡ የፀሐይ ፡ ምስል ፡
ክብ ፡ ነገርና ፡ የአባብ ፡ ምስል ፡ በቀንድና ፡ በቀንዳ ፡ ማህል ፡ ወደማኸራቱ ፡
ላይ ፡ ያስቀምጡበታል ። በዚያም ፡ ውስጥ ፡ ክንፉን ፡ የዘረጋ ፡ ጠንዚዛ ፡ ወይም ፡
ክንፉን ፡ አጥፎ ፡ የተቀመጠ ፡ ጆሬ ፡ አሞራ ፡ እየተደረገ ፡ ይቀረጽና ፡ በቤተ ፡
መቅደስ ፡ ተቀምጦ ፡ በየአገሩ ፡ ይመለከበታል ።

እስራኤሎች ፡ ከ፲፯ኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ እስከ ፡ ፲፫ኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት፡
ድረስ ፡ አራት ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ያህል ፡ በግብፅ ፡ አገር ፡ በኖሩ ፡ ጊዜ ፡ ምንም ፡
እንኳን ፡ ያበቶቻቸው ፡ የአብርሃምና ፡ የይስሐቅ ፡ የያዕቆብ ፡ አምላክ ፡ መኖሩን ፡
ቢያውቁ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ በግብፆች ፡ ልማድ ፡ በዚህ ፡ በኮርማ ፡ አምልኮ ፡
ተውጠው ፡ እንደነበረ ፡ የተረጋገጠ ፡ ነው ። በመጽሐፍ ፡ ቅዱስ ፡ በኦሪት ፡
ዘዐዓት ፡ ላይ ፡ እንደምናገኘው ፡ ጄኤሎች ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ታምራት ፡ በሙሴና ፡
በአሮን ፡ መሪነት ፡ ከግብፅ ፡ ወጥተው ፡ ወደ ፡ ከነዓን ፡ በሚጓዙበትና ፡ ሲና ፡
በረሀ ፡ ላይ ፡ በሠፈሩበት ፡ ጊዜ ፡ ሙሴ ፡ ከነርሱ ፡ ተለይቶ ፡ ወደሲና ፡ ተራራ ፡
ወጥቶ ፡ ቢዘገይ ፡ አሮንን ፡ ይህ ፡ ሙሴ ፡ ወደፊት ፡ እንደ ፡ ሄደ ፡ አናውቅ
ምና ፡ በፊታችን ፡ የሚሄድ ፡ አምላክ ፡ ሥራልን ፡ ብለው ፡ እንዳስጨነቁት ፡ እር
ሱም ፡ ከሚስቶቻቸውና ፡ ከዩሴት ፡ ልጆቻቸው ፡ ገርፎ ፡ ላይ ፡ የሚገኘውን ፡
ሎቲና ፡ ጌጥ ፡ ሰብስቡ ፡ ብሎ ፡ ያንን ፡ በእሳት ፡ አስቀልጦ ፡ የጥጃ ፡ ምስል ፡ እንደ
ሠራላቸውና ፡ ያውና ፡ ከግብፅ ፡ አገር ፡ ያወጣችሁ ፡ አምላካችሁ ፡ ብሎ ፡ እንደ
ሰጣቸው ፡ እነሱም ፡ ለተሠራው ፡ የጥጃ ፡ ምስል ፡ እየሰገዱ ፡ ደስ ፡ እንዳላቸው ፡ በዚ
ሁም ፡ አግዚአብሔር ፡ ተቆጥቶ ፡ ሊያጠፋቸው ፡ ሲል ፡ በሙሴ ፡ ልመና ፡ ይቅርታ ፡
እንደተደረገላቸው ፡ ከዚያ ፡ ሙሴ ፡ የአግዚአብሔር ፡ ትእዛዛት ፡ ያሉበትን ፡
ጽላት ፡ ይዘ ፡ ከሲና ፡ ተራራ ፡ በወረደ ፡ ጊዜ ፡ የጥጃውን ፡ ጣዖት ፡ (ስብኮ ፡ ላሕ
ሙን) ፡ ዓይቶ ፡ እንደተቆጣና ፡ በያዘው ፡ ጽላት ፡ የጥጃውን ፡ ምስል ፡ እንደሰበ
ረው ፡ ተጽፏል ። ኦሪት ፡ ዘዐዓት ፡ ምዕራፍ ፴፩-፴፪ን ፡ በሙሉ ፡ መመልከት ፡ ነው ።
በክርስትና ፡ ዘመን ፡ ይኸንኑ ፡ ጥጃ ፡ (ስብኮ ፡ ላሕም) ፡ ፊላታዎስ ፡ ሰማዕት ፡ እንደገደ
ለው ፡ ይነገራል ።

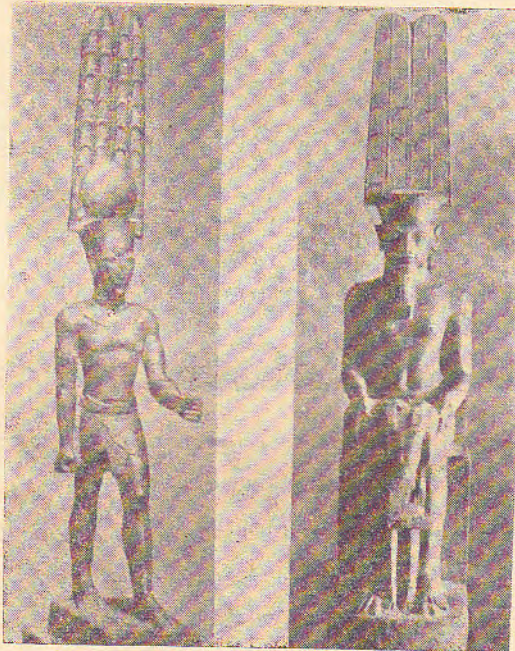
የአዝመራ ፡ በዓል ፡ ለመሥዋዕት ፡ ከቀረበ
 ከነጭ ፡ በሬ ፡ ጋር ፡ በግራ ፡ በኩል ፡ ፈርዖን
 በወርቅ ፡ ማጭደ ፡ የአሸት ፡ ነገ ፡ ሲቆርጥ ፡
 ከህን ፡ ወደ ፡ ምሥጥፀ ፡ ሲጥል ፡ ይታያል ።
 |ከሐንቶ ፡ መጽሐፍ ።|

ሐፒ ፡ የሚባለው ፡ የበሬ ፡ ክርማ ፡ የጸጸኛውን ፡ ሥርወ ፡ መንግሥት
 ፈርዖን ፡ ፕሳሜቲክ ፡ የሚባለውን ፡ (ሐትሖር ፡ ከህንን ፡ የሚሉ ፡ አሉ)
 አቀሮ ፡ አንደሚጠብቀው ፡ |ሐውልቱ ፡ በቡላክ ፡ ይገኛል|

ደብ ፡ የሚባለው ፡ የጸጸኛው ፡ ሥርወ ፡ መንግሥት ፡ ፈርዖን ፡ ለከርማው ፡ ምስል ፡
 ሲሰግድ ። (ሐውልቱ ፡ በሱብር ፡ የሚገኝ ህ)

ፀሐይ : አሞን : ፀሐይን
 ቱን : ለማስረዳት : ክዘ
 ውዳ : ፊት : ከግንባሩ
 በላይ : ክብ : ነገር :
 የፀሐይ : ምልክት :
 አድርጓል = |ሎብር|

አሞን : ጉትአንበሎውን
 የሚጻለውን : ፈርዖን :
 ታቅፎ : ይታያል = የፈር
 ዖን : ሐውልት : ከደረገ
 በላይ : ተሰብሯል
 |ሎብር = |

በተረፈ ፡ በግብፅ ፡ አገር ፡ በዚያን ፡ ዘመን ፡ ያሉት ፡ የቀሩት ፡ አማልክት ፡ (ጣዖታት) ብዙ ፡ ስለሆኑ ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ጽፈን ፡ እንጨርሳቸውም ።
ባጭሩ ፡ እንደግሪኮችና ፡ እንደሮማውያን ፡ ለአማልክቶቻቸው ፡ የሰውነት ፡ መልክና ፡ አርዳያ ፡ እስኪሰጡ ፡ ድረስ ፡ ለአማልክቶቻቸው ማንደር ፡ የሚያደርጉት ፡ ወይም አማልክቶቻቸውን ፡ የሚመስሉት ፡ በእንስሳና ፡ በፅዕዋት ፡ ነበር ፡ ለምሳሌ ።

ይኸው ፡ የዋናው ፡ ከተማ ፡ የሙምሬስ ፡ ቅዱስና ፡ ጠባቂ ፡ የዋናው ፡ አምላክ ፡ የፕታህ ፡ ማንደር ፡ ወይም ፡ ሕይወት ፡ ተብሎ ፡ በኮርማ ፡ ሲመሰል ፤

ሐይር ፡ (ሐትሐር) ፡ በወርካ ፤ ፩ አንድ ፡ ጊዜ ፡ በላም

ኔፌርቱም ፡ በአበባ ፤

ኔትህ ፡ ሁለት ፡ ቀስት ፡ በተመሳቀለበት ፡ ፡ ጋሻ ፤

ክሊኑም ፡ በበግ ፤

ሐሩስ ፡ በአሞራ ፡

ሴቤቅ ፡ በአዞ ፤

ቡባስቲስ ፡ በድመት ፡

ቡቶ ፡ በአባብ ፡ እየተመሰሉ ፡ ይከበሩ ፡ ነበር ። የሴራምን ፡ (Ceram) መጽሐፍ ፡ ፪፮፯ ገጽ ፡ ተመልክት ።

ወደፊት ፡ የምናገኘው ፡ የአሞን ፡ አምልኮ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ገና ፡ አልገኘንም ፡ ነበር ፤ ምናልባት ፡ ባንድ ፡ መንደር ፡ ብቻ ፡ ይከበር ፡ ይሆናል ። ስለዚህ ፡ በዚህ ፡ በአሁኑ ፡ ጊዜ ፡ ከነዚህ ፡ ሁሉ ፡ የበላይ ፡ ፈጣሪ ፡ አምላክ ፡ አማልክት ፡ የሚያደርጉት ፡ ፕታህ ፡ የሚባለውን ፡ ብቻ ፡ ነው ። ለቀሩት ፡ የእንስሳ ፡ መልክ ፡ ሲሰጡ ፡ ለፕታህ ፡ የሰውነት ፡ አርዳያ ፡ ይሰጡታል ። ምስሉ ፡ ሲሳል ፡ በሰው ፡ አምሳል ፡ ሆኖ ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ የዘለግላማዊነት ፡ ምልክት ፡ የሆነውን ፡ የጠንዚዛን ፡ ምስል ፡ ደፍቶ ፡ የጨለማ ፡ ምልክት ፡ የሆነችውን ፡ አዞ ፡ ሊያበርር ፡ ይታያል ። ስሙና ፡ መልኩ ፡ እንደግብሩ ፡ ብዛት ፡ ይለዋወጣል ።

ይኸን ፡ ማስታወሻችን ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ እነዚህ ፡ የጥንት ፡ የግብፅ ፡ አማልክት ፡ ዛሬ ፡ በገራችን ፡ ባንዳንድ ፡ ባላገሮች ዘንድ ፡ የሚደረገውን አስበን ፡ ለግመዛዘን እንደምንችል በሌለው ወገን ፡ የግብፅ ፡ ታሪክ ፡ ከነገሥታቱ ፡ ታሪክ ፡ ጋር ፡ የያዘው ፡ የአማልክቱ ፡ ታሪክ ፡ ስለሆነ ፡ ስለቀድሞ ፡ የግብፅውያን ፡ አምልኮ ፡ ለአንባቢ ፡ አሳብ ፡ ለመስጠት ፡ ያህል ፡ ነውና ፡ አሁን ፡ ወደታሪኩ ፡ እንመለስ ።

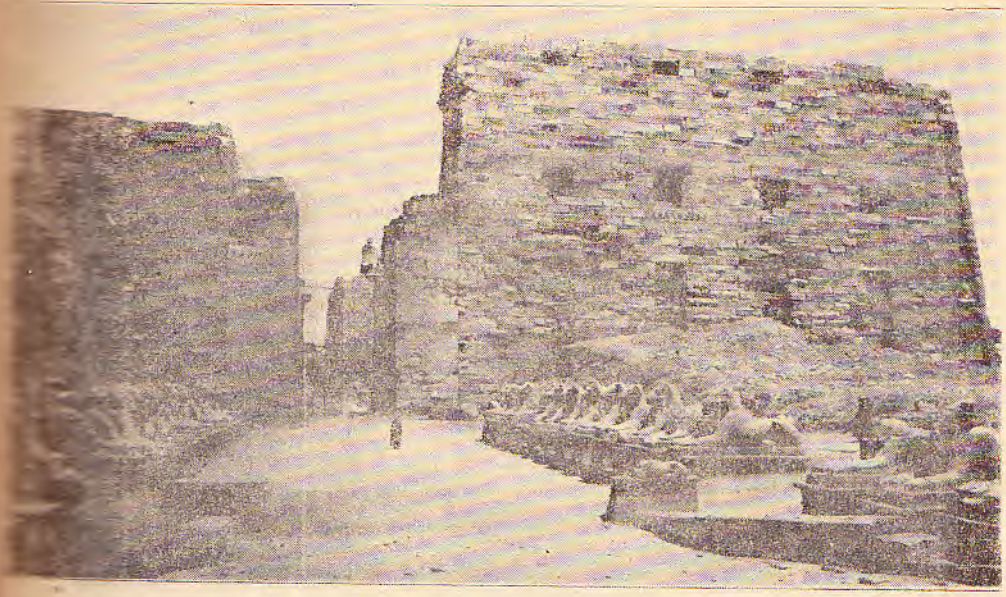
ከሁለተኛው ፡ ሥርወ ፡ መንግሥት ፡ (ዲናስቲ) ፡ በኋላ ፡ እስከ ፡ አስረኛው ፡ ዲናስቲ ፡ ድረስ ፡ (፪፻፲፱፻፹-፪፻፺፰ ፡ ዓመት) ፡ ብዙ ፡ ነገሥታት ፡ ሲያልፉ ፡ የጸሰዋ ፡ አስተዳደራቸውን ፡ ከማደራጀት ፡ ጥበባቸውን ፡ ከማስፋፋት ፡ በቀር ፡ ግዛት ፡ ለማስፋፋት ፡ ገና ፡ አልተቀሰቀሱም ፤ ትንሽ ፡ በምሥራቅ ፡ በኩል ፡ እስከ ፡ ጊና ፡ ተራራ ፡ ድረስ ፡ ሄደው ፡ አስገብረዋል ።

ባገር ፡ ውስጥ ፡ የወሩት ፡ የጥበብና ፡ የሕንፃ ፡ ሥራ ፡ ግን ፡ ብዙ ፡ ነው ። ከዚያውም ፡ እንደዋና ፡ ሆኖ ፡ የሚቆጠረው ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ተመልክችን ፡ ሁሉ ፡ የሚያስደንቀው ፡ የፒራሚድ ፡ ሥራ ፡ ነው ። አብዛኛውንም ፡ የወሩት ፡ ያራተኛው ፡ ዲናስቲ ፡ ነገሥ

ታት ፡ ናቸው ። በተለይ ፡ በግብፆቹ ፡ ኩው ፡ (KHOUWOU) በግሪኮቹ ፡ ክኒኦፕስ (CHEOPS) የሚባለው ፡ ለመቃብሩ ፡ ያሠራው ፡ ከሁሉ ፡ የበለጠ ፡ ይደነ ቃል ። የቀሩትም ፡ ፒራሚዶች ፡ በያለበት ፡ ያሉት ፡ ለየቤተ ፡ ሰቦቻቸው ፡ ያሠሩት ፡ ይገኛል ። የመርማሪዎቹ ፡ የነሴራም ፡ (C. W. CERAM) መጽሐፍ ፡ እንደሚ ለው፡ በጊዜህ፡ የሚገኘው ፡ ከሁሉ ፡ ትልቅ፡ የሆነው ፡ የክኒኦፕስ ፡ ፒራሚድ ፡ ፪ ሚሊዮን ፡ ፫፻፲. ደንጊያ ፡ በሰው ፡ ትክኻ ፡ እየተጋዘ ፡ ቁመቱ ፡ ከመሠረቱ ፡ በላይ ፡ ፩፻፵፮ ፡ ሜትር ፡ የሚሆነው ፡ ፒራሚድ ፡ በሰው ፡ ክንድ ፡ ተሠራ ። እንደዚህ ፡ ሆኖ ፡ ተሠ ርቶ ፡ ዛሬ ፡ ለተመልካቾችና ፡ ለሰሚው ፡ ሲያስደንቅ ፡ ሠራተኞቹ ፡ በዚህ ፡ ሥራ ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ የደረሰባቸው ፡ ሥቃይ ፡ ለሕሊና ፡ እያስደስትም ። አሠሪውንም ፡ ንጉሥ ፡ በማስደነቅ ፡ ፈንታ ፡ ለምኞቱና ፡ ለግል ፡ ክብሩ ፡ ሲል ፡ የፈጸመውን ፡ ጭካኔውን ፡ ያሳስባል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ይህ ፡ በመዠመሪያ ፡ ላይ ፡ ሲሠራ ፡ ፩፻ ፵፮ ፡ ሜትር ፡ ቁመት ፡ የነበረው ፡ ባሁን ፡ ሁኔታው ፡ ሲታይ ፡ ፩፻፴፰ ፡ ሜትር ፡ ነው ፡ ፖል ፡ ፒዩሬ (PAUL PIERRET) ያዘጋጀውን ፡ የአርኬዮሎጂ ፡ ዲፕሎማ ፡ ኔር ፡ (መዝገበ ፡ ቃላት) ፬፻፷፫ ፡ ገጽ ፡ ተመልከት ።

ይኸን ፡ ፒራሚድ ፡ ቀጥራቸው ፡ እስከ ፡ መቶ ፡ ሺህ ፡ የሚደርሱ ፡ ባድችና ፡ በላገሮች ፡ ሸሽተው ፡ እንዳያመልጡ ፡ አንገታቸውን ፡ በገመድና ፡ በሰንሰለት ፡ እርስ ፡ በርስ ፡ አቀጣጥለው ፡ እያሰሩ ፡ ራቀቃቸውን ፡ አድርገው ፡ ከኋላ ፡ ዠር ባቸውን ፡ አሠሪ ፡ ወታደርና ፡ የወታደር ፡ ሹም ፡ እየገረፉቸው ፡ ከሩቅ ፡ ሥፍራ ፡ ድንጋይ ፡ እያጋዙ ፡ ይሠሩ ፡ ነበር ። ሁለት ፡ ሰው ፡ በእንጨት ፡ ላይ ላንድ ፡ ጊዜ ፡ ሊሸከም ፡ የሚገባው ፡ አንድ ፡ ሜትር ፡ ኩብ ፡ ድንጋይ ፡ ነው ። ከንጉሡ ፡ ዠምሮ ፡ ሹማምንቶቹ ፡ ሁሉ ፡ ከነወታደሮቻቸው ፡ ጨካኞችና ፡ እብሪተኞች ፡ ስለነበሩ ፡ የሥራውን ፡ መፋጠንና ፡ መድረስ ፡ ብቻ ፡ በመመልከት ፡ ላቡንና ፡ ደሙን ፡ እያንጠፈጠፈ ፡ በሚሠራው ፡ ሕዝብ ፡ ላይ ፡ በጭካኔ ፡ ላይ ፡ ጭካኔ ፡ እየጨመሩ ፡ ከመግረፍ ፡ በቀር ፡ ቢጮህ ፡ ቢያለቅስ ፡ አዝነው ፡ እረፍት ፡ አይሰጡትም፡ ነበር ፡ ይባላል ። ይህ ፡ ከሁሉ ፡ የሚረዝመው ፡ የጊዜህ ፡ ፒራሚድ ፡ በዚህ ዓይነት ፡ እየተሠራ ፡ ሥራው ፡ በ፳ ፡ ዓመት ፡ እንደ ሌሎቹም ፡ አርባ ፡ ዓመት ፡ ፈጅቶ ፡ ተፈጸመ ፡ ይባላል ።

የዚህም ፡ የፒራሚድ ፡ አገልግሎት ፡ ነገሥታቱ ፡ ለክብራቸውና ፡ ለገናንነታቸው ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ እንደዚያን ጊዜ ፡ አሳባቸውና ፡ እምነታቸው ፡ ሞተው ነፍሳቸው ፡ ከወጣች ፡ በኋላ ፡ ተመልሳ ፡ በአካላቸው ፡ ላይ ፡ ገብታ ፡ እንደገና ፡ ሕይወት ፡ ባገኙ ፡ ጊዜ ፡ እነሱም ፡ አማልክቶቻቸውም ፡ እንዲቀመጡበት ፡ ሲሆን ፡ በጠቅላላውና ፡ በዛሬው ፡ አነጋገር ፡ ግን ፡ ፒራሚዱ ፡ የነገሥታቱ ፡ መቃብር ፡ ቤት ፡ ማለት ፡ ነው ። ወይም ፡ ፒራሚድ ፡ ዛሬ ፡ የነገሥታቱ ፡ መቃብር ፡ ቤት ፡ ሳይሆን ፡ በዚያን ፡ ዘመን ፡ እምነታቸው ፡ ግን ፡ እላይ ፡ እንዳመ ለከትነው ፡ ከሞቱ ፡ በኋላ ፡ ትንሣኤ ፡ አድርገው ፡ የሚቀመጡበት ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ፈርዖኖቹ ፡ ለዚህ ፡ ለ፪ኛው ፡ ጊዜ ፡ ሕይወት ፡ አጥብቀው ፡

ጌተ ፡ መቅደስ ፡ የውጭ ፡ መግቢያ ፡ አምላክ ፡ ለመሥዋዕት ፡ የሚወዳቸው ፡ የበግ ፡ መክቶች ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ ኩልኩለው ፡ ይታያሉ ። | ሻምዳሮ ። |

በካርናቅ ፡ ጉብ ፡ የአጥን ፡ ጌተ ፡ መቅደስ ፡ ፍርስራሽ ፡ ሻምዳሮ ።

ጸሐፊዎች ፡ የነበረው ፡ የአሞን ፡ ዜተ ፡ መቅደስ ፡ በውስጡ ፡ የሚታዩት ፡ አምዶች ፡ (ቫምዱር ።)

ስለሚያስቡ፡ በመጀመሪያው፡ ሕይወታቸው፡ ጊዜ፡ መኖሪያቸውን፡ ማዘጋጀት፡ ይወዱ፡ ነባር ። የዚህንም፡ የሁለተኛውን፡ ኑሮ፡ ታሪክ፡ እንደግንዘት፡ በሬሳ፡ ፊት፡ ካህናቱ፡ የሚደግሙት፡ የምውታን፡ መጻሕፍት፡ ወይም፡ የቀብር፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ በሚባለው፡ መጽሐፋቸው፡ ላይ፡ ዘርዝረውት፡ ይገኛል ።

ከአንደኛው፡ እስከ፡ አስረኛው፡ ዲናስቲ፡ ድረስ፡ ያሉት፡ ነገሥታት፡ ዋና፡ መቀመጫ፡ ከተማቸው፡ መምሬስ፡ (በታችኛው፡ ግብፅ)፡ አምላካቸውም፡ ፕታህ፡ የሚባለው፡ ነባር ። አሁን፡ ግን፡ ከአስራ፡ አንደኛው፡ ዲናስቲ፡ ጀምሮ፡ ይልቁ፡ ንም፡ ከአስራ፡ ሦስተኛው፡ ዲናስቲ፡ ወዲህ፡ የመምሬስ፡ የከተማው፡ ገናንነት፡ ወደ፡ ደቡብ፡ (ላዕላይ፡ ግብፅ)፡ ወደ፡ ተብ፡ የፕታህ፡ የአምላክነት፡ ገናንነትም፡ ወደ፡ አዋን፡ እያደር፡ ዞረ ።

አሞን፡ በሬት፡ እንደአልነው፡ እስከዚህ፡ ጊዜ፡ ድረስ፡ ያንድ፡ መንደር፡ አምላክ፡ ብቻ፡ ነባር ። አሁን፡ ግን፡ እነዚህ፡ ነገሥታት፡ በላዕላይ፡ ግብፅ፡ በቲብ፡ ዋና፡ ከተማቸውን፡ አድርገው፡ በሥልጣኔ፡ በጥቡብ፡ በግዛት፡ ከፍ፡ እያሉ፡ ሲሄዱ፡ የአሞን፡ አምልኮ፡ በዚያው፡ መጠን፡ ከፍ፡ ብሎ፡ የነገሥታቱና፡ የከተማቸው፡ የቲብ፡ ወዳጅና፡ ጠበቂ፡ የሰማይና፡ የምድር፡ ፈጣሪ፡ ዘለዓለማዊ፡ የሆነ፡ አንድ፡ አምላክ፡ ብለው፡ ያምኑበት፡ ነባር ። በቲብ፡ በተለይ፡ በካርናቅ፡ በዚያን፡ ዘመን፡ የተሠራለት፡ የቤተ፡ መቅደስ፡ የሕንፃው፡ ፍራሽ፡ ዞራ፡ ተመልካችን፡ ሁሉ፡ አስደንቋል። ካርናቅ፡ ማለት፡ የአሞን፡ መቀመጫ፡ (መንበረ፡ አሞን)፡ ማለት፡ ነው። ይህን፡ አስደናቂ፡ መቅደስ፡ ያወሩት፡ እነሱት፡ ሾኛ፡ እነአሚኖሬስ፡ ሮኛ፡ ናቸው። በያለባት፡ አዳራሹ፡ ብዙ፡ ነው፡ የዋነኛው፡ አዳራሽ፡ ጎኑና፡ ቀመቱ፡ 102×51 ሜትር፡ ሆኖ፡ በውስጡ፡ የገጠ፡ አምዶች፡ ነበሩበት፡ የተሠራበት፡ ጊዜ፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በሬት፡ በ፲፬ኛውና፡ በ፲፫ኛው፡ መቶ፡ ዓመት፡ መካከል፡ ነው ።

የአሞን፡ ምስሉ፡ እንደ፡ ፕታህ፡ በሰው፡ አምሳል፡ ነው። ሲሠራ፡ በራሱ፡ ላይ፡ የአንድ፡ ዝይ፡ የሚመስል፡ አሞራ፡ የጭራ፡ ላባው፡ በዘውዱ፡ ላይ፡ ተወርቶ፡ እንደደፈ፡ በቀኝ፡ እጁ፡ ጫፋ፡ የውሽ፡ (LEVRIER) ጭንቅላት፡ የሚመስል፡ ያለበት፡ በትረ፡ መንግሥት፡ ጨብጦ፡ በግራ፡ እጁ፡ መስቀል፡ የሚመስል፡ ያለበት፡ የሕይወትን፡ ምልክት፡ ይዞ፡ በዙፋኑ፡ እንደተቀመጠ፡ ወይም፡ ቆሞ፡ አለዚያም፡ ሲራመድ፡ ይሳላል ። ብዙ፡ ጊዜ፡ ደግሞ፡ ነገሥታትና፡ ካህናት፡ ወይንና፡ ዕጣን፡ ሲያቀርቡለትና፡ ሲቀበል፡ የእሕዛብና፡ የአረመኔ፡ ሕዝብ፡ ምልክቶች፡ የሆኑትን፡ ፱፡ ቀስት፡ በእግሩ፡ ሲገፋ፡ ይታያል ።

አሞን፡ የስሙ፡ ትርጓሜ፡ ሥውሩ፡ ወይም፡ ምሥጢራዊው፡ ማለት፡ ነው ። «ራ»፡ ማለት፡ በግብፆች፡ ፀሐይ፡ ማለት፡ ስለሆነ፡ አሞን፡ ራ፡ እየተባለ፡ ሲጠራ፡ አምላክ፡ በፀሐይ፡ መልክ፡ ተገለጠ፡ ይባላልና፡ ቦዚሁ፡ ምክንያት፡ ከአሞን፡ ምስል፡ ጋር፡ የፀሐይ፡ ስዕል፡ አይጠፋም ።

ጥታህ ፡ የታሕታይ ፡ ግብፅ ፡ (የመምሬስ) ፡ አሞን ፡ የላዕላይ ፡ ግብፅ ፡ (የቴብ) ፡
አማልክት ፡ ሆነው ፡ ሁለቱም ፡ በሰው ፡ አምሳል ፡ ሲሳሉ ፡ በሥራና ፡ በተግባር ፡
በቅድሚያ ፡ ይለያያሉ ። ጥታህ ፡ ለአሞን ፡ እንደ ፡ አባቱ ፡ በይሆንም ፡ የአሞን ፡
ዘር ፡ የወረደው ፡ ከጥታህ ፡ ነውና ፡ በሥራም ፡ የርሱ ፡ ተከታይ ፡ ነው ። ጥታህ ፡
ከዓለም ፡ ፍጥረት ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ነበረና ፡ ዓለምን ፡ እንደ ፡ ፈጠረ ፡ ይኸውም ፡
በነርሱ ፡ አነጋገር ፡ ጥታህ ፡ ከዋክብትንና ፡ ጨረቃን ፡ ለዓለም ፡ ሕይወት ፡ የምትሰ
ጠውን ፡ ፀሐይን ፡ እንቁላልነታቸውን ፡ ከፈጠረ ፡ በኋላ ፡ አሞን ፡ ከርሱ ፡
ወርሶ ፡ እነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ወደሙሉ ፡ ፍጡርነት ፡ ደርሰው ፡ መሬት ፡ ፍሬዋን ፡
እንድትሰጥና ፡ ሁሉም ፡ በየባኩሉ ፡ ተግባሩን ፡ አንዲፈጽም ፡ አደረገ ፡ ያሉታል ፡
እንደ ፡ ግብሩ ፡ ልዩነት ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ የበግ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ የአሞራ
መልክ ፡ እየተጨመረ ፡ ይሳላል ። የፖል ፡ ፒዩሬን ፡ ዲክሲዮኔር ፡ ከ፴፭ ፡ እስከ ፡
፴፮ ፡ ገጽ ፡ ድረስ ፡ ተመልከት ።

ነገር ፡ ግን ፡ የዚህ ፡ የአሞን ፡ አምልኮ ፡ የገነነው ፡ ገና ፡ ወደፊት ፡ እንደምንመ
ለከተው ፡ በላዕላይ ፡ ግብፅና ፡ በናፓታ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ዘንድ ፡ ነው ። አሁን ፡
ግን ፡ ገና ፡ በታሕታይ ፡ ግብፅ ፡ ሌሎች ፡ ጭምርማሪዎች ፡ መኖራቸውን ፡ ሳንዘነጋ ፡
ያው ፡ የተለመደው ፡ በሰው ፡ አምሳል ፡ የሚሳለው ፡ ጥታህና ፡ የርሱ ፡ ማደሪያ ፡
ሐፒ ፡ ናቸው ። ደግሞ ፡ ሂክሶስቶች ፡ ሲገቡ ፡ የራሳቸውን ፡ የምሥራቅ ፡ አምልኮ ፡
ሱትኩ ፡ (Soutkou) ፡ የሚባለውን ፡ ይዘው ፡ ገብተው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ቀጥሎም ፡
አክናቶን ፡ የሚባል ፡ ፊርዖን ፡ አቶን ፡ ወይም ፡ አዶን ፡ (አዶናይ ?) ፡ የሚባል ፡ የሬን
ቂዎችን ፡ እውነተኛ ፡ ፀሐይ ፡ አምላክ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ አስገብቶ ፡ እነዚህን ፡ ሊኸር ፡
ሞክሮ ፡ ሳይሳካለት ፡ እንደቀረና ፡ የአሞን ፡ ገናንነት ፡ ከ፲፮ኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡
ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ጀምሮ ፡ እንደቀጠለ ፡ እንመለከታለን ።

በአሥራ ፡ ሁለተኛው ፡ ዲናስቲ ፡ ውስጥ ፡ ሳኑስሪት ፡ (እንደ ፡ ግሪኮች ፡ አጠራር ፡
ሴሶስትሪስ) ፡ የሚባሉት ፡ በየተራ ፡ በነገሡበት ፡ ጊዜ ፡ መካከል ፡ (ከ፪፮ ፡ እስከ ፡
፩፻፷፪) ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በረሀብ ፡ ምክንያት ፡ አብርሃምና ፡ ሚስቱ ፡
ሣራ ፡ ከኡር ፡ ወደ ፡ ከነዓን ፡ ሄደው ፡ ሲኖሩ ፡ በኋላ ፡ ከከነዓን ፡ ወደ ፡ ግብፅ ፡
የወጡት ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ ላይ ፡ ነው ። ዘፍጥረት ፡ ምዕራፍ ፡ ፲፪ ፡ ቀ ፡ ፩ ፡ እስከ ፡ ፳ ።

በአሥራ ፡ ሁለተኛው ፡ ዲናስቲ ፡ ያሉት ፡ ነገሥታት ፡ በገር ፡ ውስጥ ፡ ልዩ ፡
ልዩ ፡ ሐውልት ፡ የቤተ ፡ መቅደስ ፡ የመንገድ ፡ የውታ ፡ የቦይ ፡ ሥራ ፡ ሲያከናውኑ ፡
በዚህ ፡ ጊዜ ፡ መካከል ፡ በምዕራብ ፡ የሊቢያን ፡ ፎምሥራቅ ፡ የሲናን ፡ አገር ፡ እየ
ወገ፡ አስገብሩ ። ወደ ፡ ደቡብም ፡ እየገፉ ፡ እስከኖብያ ፡ ሰሜን ፡ ድረስ ። እነዚህ ፡
ያስራ ፡ ሦስተኛው ፡ ዲናስቲ ፡ (ሥርወ ፡ መንግሥት) ፡ ነገሥታት በዚህ ፡ ዘመን ፡ (ከ፪፮ ፡
እስከ ፡ ፩፻፷፪) ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ መናገሻ ፡ ከተማ ፡ ያደረጉ
ትን ፡ ቴብን ፡ በውስጡ ፡ የነገሥታት ፡ የጣዖታት ፡ የሊቃን ፡ ክህናት ፡ ሐውልት ፡
ቤተ ፡ መንግሥትና ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ እያሠሩ ፡ አደመቁት ። ፊርዖኖቹ ፡ በቀረው ፡
ዓለም ፡ ፊት ፡ የገነኑ ፡ አገራቸው ፡ ግብፅና ፡ ከተሞቻቸው ፡ መምሬስና ፡ ቴብ ፡ የሥ
ልጣኔ ፡ ምንጭ ፡ ሆኑ ።

ነገር ፡ ግን ፡ ግብፆች ፡ እንደዚህ ፡ በገነቡበትና ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ ግዛታቸውን ፡ በስፋፋቸው ፡ ጊዜ ፡ ሳይታሰብ ፡ ከምሥራቅ ፡ የፈለሱ ፡ ሂክሶስ ፡ የሚባሉ ፡ ዘሮች ፡ ሸሽረዮቹ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ መጥተው ፡ የግብፆቹን ፡ ነገሥታት ፡ ገልብጠው ፡ ነገሡ ። እነሱም ፡ የታሪክ ፡ ሁሉ ፡ መጽሐፍ ፡ «እረኞች ፡ ወይም ፡ ዘላኖች ፡ ነገሥታት ፡ ይሉዋቸዋል ።

ምክንያቱም ፡ የሂክሶስ ፡ አለቆች ፡ ከነሠራዊታቸው ፡ ከተማ ፡ ከትመው ፡ በንድቦታ ፡ ሳይቀመጡ ፡ ከመካከለኛው ፡ ምሥራቅ ፡ ወዲያና ፡ ወዲህ ፡ በብዛት ፡ እየዋገቱ ፡ ይኖሩ ፡ ስለነበረ ፡ ነው ። አሁን ፡ ግን ፡ መጀመሪያ ፡ ታችኛውን ፡ ግብፅ ፡ በሙሉ ፡ ወረሩትና ፡ የግብፅ ፡ ገዥዎች ፡ ሆኑ ።

ማኔቶ ፡ እንደጻፈው ፡ እነዚህ ፡ ሂክሶስቶች ፡ በሦስት ፡ ዲናስቲ ፡ ይከፋፈላሉ ። በአስራ ፡ አራተኛው ፡ ዲናስቲ ፡ ውስጥ ፡ የነገሡት ፡ ነገሥታት ፡ አገርን ፡ ከተማን ፡ መንደርን ፡ እየወረሩ ፡ ስለነፃነቱና ፡ ስለቀድሞዎቹ ፡ ፈርዖኖች ፡ ቅናት ፡ የሚከላከለውን ፡ እየወጉ ፡ ያጠፉ ፡ ናቸው ። በስራ ፡ አምስተኛውና ፡ በስራ ፡ ስድስተኛው ፡ ዲናስቲ ፡ የገዙት ፡ የፊተኛው ፡ ዲናስቲ ፡ የወረረውንና ፡ ያጠፋውን ፡ አገር ፡ መልሰው ፡ እያቀኑ ፡ በአገር ፡ ውስጥ ፡ ሰላማዊ ፡ ሥራ ፡ የሠሩ ፡ ናቸው ። እነዚህ ፡ የሂክሶስ ፡ ነገሥታት ፡ ደንበኛ ፡ ሥርዓትን ፡ እየፈጸሙ ፡ ዘውድ ፡ ጭነው ፡ እየነገሡ ፡ እንደፈርዖኖች ፡ ይገዙ ፡ ዠመር ። ስማቸውም ፡ የብዙዎቹ ፡ በየሐውልታቸው ፡ ላይ ፡ ተጽፎ ፡ የሚገኘው ፡ «አፒር» ፡ ይባላል ።

የአብርሃም ፡ የልጅ ፡ ልጅ ፡ የያዕቆብ ፡ ልጅ ፡ ዮሴፍ ፡ ወንድሞቹ ፡ ሸጠውት ፡ የመጣውና ፡ የታሠረው ፡ በሕልም ፡ አፈታት ፡ ምክንያት ፡ ተፈትቶ ፡ እንደራሴ ፡ የሆነውም ፡ አባቱን ፡ ያዕቆብንም ፡ ከነቤተ ፡ ሰቡ ፡ ከከንዓን ፡ ወደ ፡ ግብፅ ፡ ያስመጣው ፡ በነዚህ ፡ በሂክሶስ ፡ ነገሥታት ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ ነው ። ዘፍጥረት ፡ ምዕራፍ ፡ ፴፯ ፡ ቍጥር ፡ ፵፯ ። ባለጃልና ፡ ባለሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ የሆነውም ፡ ከነዚህ ፡ ነገሥታት ፡ በንደኛው ፡ ጊዜ ፡ ነው ። ዮሴፍ ፡ በሂክሶስ ፡ ነገሥታት ፡ ጊዜ ፡ በጣም ፡ ባለጃል ፡ ሆኖ ፡ ከነቤተ ፡ ሰቡ ፡ በደስታ ፡ ኖሮ ፡ ሲሞትና ፡ በኋላም ፡ ግብፆቹ ፡ የሂክሶስን ፡ ነገሥታት ፡ አባርረው ፡ የራሳቸውን ፡ ተወላጅ ፡ ንጉሥ ፡ ሲመሠርቱ ፡ የሂክሶስ ፡ ባለጃሎች ፡ በነበሩት ፡ እስራኤላውያን ፡ ላይ ፡ መከራና ፡ የጭክኔ ፡ ሥራ ፡ የፈጸሙባቸው ፡ ይመስላል ።

ቀዳሚ ፡ ሰማዕት ፡ እስጢፋኖስ ፡ በክርስቶስ ፡ እምነት ፡ የተነሣ ፡ በደንጊያ ፡ ተደብድቦ ፡ ከመሞቱ ፡ በፊት ፡ የእስራኤል ፡ ሕዝብ ፡ በምስር ፡ በረከተ ፡ ሌላ ፡ ንጉሥ ፡ ዮሴፍን ፡ የማያውቅ ፡ እስከነሣ ፡ ድረስ ፡ ይህ ፡ በዘመዶቻችን ፡ ተነኩለ ፡ ያለው ፡ ስለዚህ ፡ ነው ። የሐዋርያት ፡ ሥራ ፡ ምዕራፍ ፡ ፯ ፡ ቍጥር ፡ ፲፯-፲፱ ፡ ተመልከት ።

የሂክሶስ ፡ ነገሥታት ፡ ላገር ፡ የሚጠቅም ፡ ብዙ ፡ ሥራ ፡ በሠሩም ፡ ለሕዝቡም ፡ በነፃነት ፡ ቢያደርጉም ፡ ሕዝቡ ፡ እንደባዕድ ፡ እያየ ፡ ከልቡ ፡ አልተዝላቸውም ። የነርሱን ፡ አማልክት ፡ እያገቡ ፡ የአማልክቶቻችንን ፡ መቅደስ ፡ አረከሱት ፡ ተወላጅ ፡ ንጉሣችንን ፡ አጠፋ ፡ እያለ ፡ በጠብ ፡ ዓይን ፡ ይመለከታቸው ።

ጀመር ። ስለዚህ ፡ የቴብ ፡ የአሞን ፡ ካህናት ፡ ከላዕላይ ፡ ግብፅ ፡ ሹማምንት ፡ ጋር ፡ ተስማምተው ፡ በበላያቸው ፡ ሰቅኑሪ ፡ አንደኛ ፡ የሚባለውን ፡ መሪ ፡ አድርገው ፡ ሦስተኛ ፡ አፒር ፡ (ፈርዖን) ፡ በነበረበት ፡ ጊዜ ፡ ውጊያ ፡ ገጠሙት።

ስለዚህ ፡ የሂክሶስ ፡ ነገሥታት ፡ ከ፩ሺ፳፻፹ ፡ እስከ ፡ ፩ሺ፭፻፹ ፡ እንደግማ ሾቹ ፡ (፩ሺ፯፻-፩ሺ፭፻፶፮) ፡ አንድ መቶ ፡ ዓመት ፡ ያክል ፡ ከገዙ ፡ በኋላ ፡ በ፲፯ኛው ፡ ዲናስቲ ፡ ነገሥታት ፡ ይልቅ። ምንም ፡ በአሁኖቹ ፡ መሪነት ፡ ከአገር ፡ ተወላጁ ፡ ከግብፅ ፡ ሕዝብ ፡ ጋር ፡ ተዋግተው ፡ ተሸነፉና ፡ ከነሕዝባቸው ፡ ወደ ፡ መጡበት ፡ ወደ ፡ ምሥራቅ ፡ ተመለሱ ፡ ግማሾቹም ፡ በየመንገዱ ፡ በከነዓናውያን ፡ አገር ፡ ተውጠው ፡ ቀሩ ፡ ይባላል ።

አሕሞሲስ ፡ እንደባዕድ ፡ እየታዩ ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ሲገዙ ፡ የነበሩትን ፡ ሂክ ሶስን ፡ ከአስወገደ ፡ በኋላ ፡ እነዚያ ፡ የመሠረተዋቸውን ፡ አዳዲስ ፡ አማልክትና ፡ ቤተ ፡ መቅደሳቸውን ፡ እያረገገ ፡ የግብፅን ፡ አማልክት ፡ ከነዚያውም ፡ በጣም ፡ የታወቁትን ፡ በቴብ ፡ የአሞን-ራን ፡ በመምሬስ ፡ የጥታህን ፡ መቅደስ ፡ አሳደሶ ፡ በደንብ ፡ አሠራ ። በነብያ ፡ ሰሜን ፡ የሸፈቱትንም ፡ እየወጋ ፡ አሳምኖ ፡ ሲገዛ ፡ ኖረና ፡ በመጨረሻ ፡ አርጅቶ ፡ በ፩ሺ፭፻፶፮ ፡ ዓመት ፡ ሲሞት ፡ ከጠላት ፡ ቀንበር ፡ አገሩን ፡ ያዳነ ፡ በመሆኑ ፡ መላው ፡ የግብፅ ፡ ተወላጅ ፡ አዘነለት ። ከህፍቱም ፡ ተማክረው ፡ አሕሞሲስንና ፡ ሚስቱን ፡ (ወዲያውም ፡ አህቱን) ፡ ከሞቱ ፡ በኋላ ፡ የአማልክትነት ፡ ደረጃ ፡ ሰጡዋቸው ።

ከርሱ ፡ ቀጥሎ የነገሙት ፡ ነገሥታት ፡ ልጁ ፡ አሜን-ሆቴፕ ፡ ፩ኛ ፡ የልጅ ልጁ ፡ ቱትሞሲስ ፡ አንደኛው ፡ ሁለተኛውና ፡ ሦስተኛውም ፡ አገራቸው ፡ ከመ ገዛት ፡ ከዳነ ፡ በኋላ ፡ እነሱ ፡ ደግሞ ፡ አሳዳቸውን ፡ አሁን ፡ ግዛት ፡ ወደ ፡ ማስፋ ፋት ፡ ላይ ፡ መደቡ ። የጦር ፡ ሠራዊት ፡ እያደራጁ ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ እየመለ መሉ ፡ የሞሀባውያንን ፡ የኤዶማውያንን ፡ የኖልስጥኤማውያንን ፡ የሂቲትን ፡ (ፓለስ ቲን) ፡ የዓረብያን ፡ ሰሜን ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ በጠቅላላው ፡ ይነስ ፡ ይብዛ ፡ ከአሰርና ፡ ከባ ቢሎን ፡ በቀር ፡ የታናኸ ፡ እስያን ፡ አገር ፡ እንደዚሁም ፡ የኖብያን ፡ ሰሜን ፡ በሙሉ ፡ ወግተው ፡ እያስገበሩ ፡ በየገቡበት ፡ አገር ፡ የሚገኘውን ፡ ወርቅና ፡ ሀብት ፡ በዘረፋም ፡ በግብርም ፡ ምክንያት ፡ እየሰበሰቡ ፡ የግብፅን ፡ ቤተ ፡ መን ግሥት ፡ ከልክ ያለፈ አከበሩት ። ነገሥታቱ ፡ ከነቤተሰባቸው ፡ በሕይወት ፡ ሳሉ ፡ የጦር ፡ መሣሪያቸው ፡ ዙፋናቸው ፡ የመብል ፡ ማዕዳቸው ፡ መጠጫቸው ፡ ሲሞቱ ፡ ምስላቸው ፡ የምስላቸው ፡ መቃብር ፡ ከነግድግዳው ፡ በወርቅ ፡ ይሠራ ፡ ገጠመ። የባቢሎንና ፡ የአሰር ፡ ነገሥታት ፡ ወርቅ ፡ በንብ ፡ ዘንድ ፡ እንደአሸዋ ፡ ነውና ፡ እባ ክህ ፡ ላክልን። እያሉ ፡ የዚህን ፡ ዘመን ፡ የግብፅን ፡ ፈርዖኖች ፡ ይለምኑ ፡ ገጠመ።

ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ስለግብፅ ፡ ፊደል ፡ እንመልከት ። የዚህም ፡ ፊደል ፡ ቅርጽ ፡ በዲስ ፡ አበባ ፡ ማተሚያ ፡ ቤቶች ፡ በፍጹም ፡ የማይገኝ ፡ በመሆኑ ፡ ጽሑፉን ፡ በእጅ ፡ ጽፎ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ማተሚያ ቤት ፡ ክልሹ ፡ አሠርቹ ፡ እነሆ ፡ ከዚህ ፡ በሚከተ ለው ፡ ምዕራፍ ፡ ይገኛል ። የፊደሎቻቸውን ፡ (ሂዬሮግሊፍ) መልክ ፡ ራሱ ፡ የሳልሁዋ ቸው ፡ ስለሆኑ ፡ ደንበኛ ፡ ሰአሊ ፡ ካለመሆኔ ፡ የተነሣ ፡ መልካቸውን ፡ እንደግብግውያኑ ፡ ጸሐፊ ፡ ማስተካከል ፡ አልቻልኩም ።

፳፮፡ የግብዱ፡ ሌላ ስ።

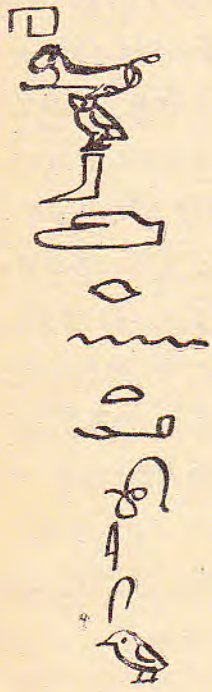
ከገርዘብ፡ ስፊት፡ በሌት፡ ከአገሪቱ፡ ሹ፡ ግመት፡ ገደም
 ሮ፡ የግብዱ፡ ሕዝብ፡ መንግሥት፡ አቋም፡ ከተማ፡ ኦሮሞ፡ ከተማ፡ በሥራ
 ጣኔ፡ መምረጥ፡ አደቂቃው፡ ሁሉ፡ በየመጽሐፉ፡ ገልጿል፡ የሥራዜህ፡
 የሰነድ፡ ሌላ ስፊት፡ የሥራ ጠረጣጥ፡ ዘመን፡ በዚህ፡ ጊዜ፡ አይመሰረድ
 ድህረት፡ ሌላ ስፊት፡ የሥራ ጠረጣጥ፡ ኢቃውንት፡ ግን፡ እኛ፡ ሊጠራው፡ በማለት
 ት፡ ሊገታ፡ ላት፡ የሚባለው፡ አምላካችን፡ እዛጋ፡ ስጠን፡ ብሎናል፡ አስ
 ተማሩ፡ ይኸም፡ ሌላ ስፊት፡ በሕዝብ፡ ዘንድ፡ አማካኝነት፡ የተደረገ መሆኑ
 ይመስላል።

እነሱም፡ ቢሆኑ፡ በመገራመድ፡ ዘመናቸው፡ ስንድ፡ እንደ
 ሌላ ስፊት፡ የሚሰጡት፡ በቀጥታ፡ እነገሩ ስፊት፡ ከሥራ ህግ ላይ ገብተው፡ እን
 ዱ፡ ሠየሙት፡ በመገራመድ፡ የተገኘው፡ ብላገት፡ "ፀንቆ ገብረም" የተ
 ባለው፡ ብዙ፡ አሳብን፡ አንድነት፡ በተሳሳተ፡ ስንድ፡ የመግባት ሥራ፡ ነው።
 አምላኩ፡ አንበሳ፡ ተሳታፊ፡ ሊገጠ፡ ሲታይ፡ ኢትዮጵያ፡ ጠላት ሆኖ ለገባ
 ም፡ የኢትዮጵያ ግንባታ፡ የኢጣል ስፊት፡ አሸናፊው፡ መሆኑ፡ ተሳታፊ
 ባንብሱ፡ አይ፡ ሆኖ፡ ሲታይ፡ ጠላት ሆኖ፡ ኢትዮጵያ፡ ማሸነፍ፡ ነው።
 አቋቋሙ፡ እንደሚተረጎም፡ አንድ፡ አምላክ፡ ያንድ፡ ስርዓት፡ መሥሪያ
 ከሥራው፡ ባለቤት፡ በ፲ አባባቶች፡ አይ፡ ተቀምጦ፡ በእጅ፡ ስርዓት
 ሲገኝ፡ ከሥራ ስፊት፡ በገመድ፡ አየን ተተ፡ እንደሚሄድ፡ ተሰኝቶ፡ የተ
 የ፡ እንደሆነ፡ አምላኩ (የግብዱ ግንባታ) ፲ታን፡ አባባቶች (ጊዮርጊስ ስር
 ደ፡ ምርጫ ስፊት) ይዘ፡ መመከት፡ ነው፡ ተሰኝቶ፡ ይህን ስፊት ለሥራ ስፊት
 ግንባታ፡ የሚገዛቸው፡ አገሮች፡ የሚመደባቸው፡ የሚሰጡ ስፊት፡ መሆን
 ግንባታ ስፊት፡ የሥራ ስፊት፡ የአምላኩ፡ ግንባታ ስፊት፡ ይኸን በመ
 ስከ፡ ስንድ፡ ይረዳል።

(1) C.W. Ceram 78. 105

የዚህ ሁኔታ፡ ምስጢር ሌዊ፡ ስከሆነ፡ በነገሩ፡ ገብተው
 መቶ ሲቃወንት፡ በቀር፡ ሕዝብና መሀንን፡ ሲተረጎሙ ምረቅ ይሰ
 ማል እንጂ፡ ነገሩን ሌሎች ወቅት፡ ከሥራና፡ ከጉዳዩ፡ አይጠቀም
 በትም፡ ነበር፡ ነገር ግን ቀጥሎ በከውጊዜው ስጥ፡ በ፫፮ ወ፡ ሺ፡
 ላመቶ አይ፡ ግሪኮች፡ «ሂዎ ሮግኪፍ-ቅሩስ የሌዊ ልቅሮድ» ብለው
 የሠየሙትን፡ ገዢው ገበያዎች፡ ያሳወጣውን፡ ሌዊ ልቅሮድ፡ አወጡ፡
 የዚህ የሂዎ ሮግኪፍ ቅርፅና ሥራው አሳቡ ገዢው ገበያዎች፡ ገጥሞ
 ግሪኮች፡ የመሥሪያ ቤቱ ሌዊ ልቅሮድ ያዘጋጁት፡ ነፍሱ ያከ
 ወገን ፍጥረት፡ ሰውን እንገሳገላለን፡ ወይም የሰውነትን፡ ስግራ ፈጽሞ አከዘ
 ያም ዕቃንና የሚረጋገጥ ነገርን ነው፡፡ ከምሳሌ፡ የእጅ ስእል "ዳ"
 ያፍ፡ ስእል "ሊ" የወፍ፡ ስእል "መ" የቤት፡ ስእል "ሀ" ተብሎ፡
 ይነበባል፡ ከምሳሌ ገዢው በታች የሚገኙትን የስእል ሌዊ ልቅሮድ፡ አንመልከት፡
 የሰእል መልኩ

የምናውቀው የመከላከያ	የሌዊ ልቅሮድ ስእል
ሌት	ሀ
የተፎ፡ አንባባ	ኮ
ጉጉት	መ
አግር	በ
እጅ	ዳ
እፍ	ሊ
የመሀ፡ አግሂድ	ነ
ዳቦ	ተ
ካንድ	ኮ
የተቋጠረ ገመድ	ኮ
የኮት ገበያ ቅጠል	ኪ
ክር	ስ
ጣጣት	ወ

እንዲሁ ስፊ ጊዜ ሁከቱና ስንቱ የሰነክ ሌዊ ክንፍ
 ቃል እንዲሁ ስፊ ጊዜ ክንፍ የሰነክ ሌዊ ክንፍ ብቻ ተጽ
 ፋ፡ ሙኩ፡ ገሥ፡ ሙኩ፡ ስም፡ ሙኩ፡ ሕገባብ፡ ከተሰጠ ሁሉ ስም
 ሳኪ ክንፍ " ቸ" የመሰቀሉ ምልክት " ሂ.ሀ" ተብሎ ይሰጣል፡፡
 ክንዲ ሳገፋ፡ ስገላ ፍ፡ " ሕደ ወቅ" ወይም " ሕደ ወ፡ ይሁን" ተብ
 ሎ፡ ይተረጎማል፤ እንፍ፡ የጉጉት ስነ ስፍ፡ " መ" ተብሎ ተሰጥ
 " በውስጥ" ተብሎ ይተረጎማል፤ ፲ የሌት ስነ ስፍ፡ "ሀ" ሲገኝ
 ፲ ይኸንዳል፤ የተሰኘው እንዲሁ ፲ " ፒ. ሊ" ተብሎ፡ " መውጣት
 ተብሎ ይተረጎማል ገጭኑ በግብዓው ያገ፡ ፒ. ሊ. ጭ ማክት
 ጭ በፍ " መውጣት" ማክት፡ ላይ፡፡ ዲ ገሞ ማናቸው ሞ፡ ስነ ስፍ በሌ
 ዲ ክነት በሚያገኝ ስገላ ክነት፡ ጊዜ፡ የሌሎች ስም የሚያገኘው በሌ
 ካ፡ ስጠሌር፡ ላይ፡፡ ከም ሳኪ፡ ፳ በሌዊ ክነት፡ የእጅ ስነ ስፍ
 ተብሎ ሲሰጠ ሌሎች ክፍ፡ የሚጠሉ ክነት ስሙ፡ ዲ. ሊ. ተብሎ
 ከሙ ተከው ሞ፡ በሌካ ስም ይጠራል፡፡

እነዚህን የመሰከሩ ከሌዊ ስም ከስምም ከስገባብም
 ከገሥም የሚጠቀሙ ገባቸው ቁጥራቸው እስከ ፳፻ የሚደርሱ
 የሰነክ ሌዊ ክነት ስምቸው፡፡ ግብ ሆኖ በነዚህ ሌዊ ክነት ጽፎቻቸው
 በሌተ መቅደስቸውና በሌተ መንግሥታቸው ግድግዳ ካይ፡ በመ
 ቃብርና በሐው ክነት ዙፊ ላይ ሲጽኑ እንዲሁ ቃላቸው ነቀኙ ወ
 ዱ ግሌ፡ ገባሌ፡ ወዲ ቀኙ፡ ገባሌ፡ ገባሌ ወይም ገባሌ ወገን፡
 ገሞረው፡ ቁልቁል፡ ይጽኑ ስም፡ ስብዛቹ ጊዜ ግጥም ሌዊ
 ተገኘው ይሁኑ እፍ እንዲሁ ስም ገደረው ገባሌ፡ ወዲ ቀኙ ተጽ
 ፎ፡ የሚሰጠው ላይ፡፡

ይኸን የመሰከው የግብዓ፡ ጥንቃቄ የሰነክ ሌዊ ክነት በሌ
 ዱክ፡ መበር ክነት በቸር ሙና በስገባብ ብዛትና መከዋወጥ ሲያስ
 ቸግርም የቀክም ስም ሆኑ ጽሐፊዎቻቸው ገላጭ ሆኖ ሆኖ እያ

ጠኑ፡ ገብረኛ፡ ጸ. ጻመኛ፡ ደበረኛ፡ ጸንቶ፡ ኢሠራኤል፡ ሮረ። በደ
 32ይኛ፡ ገጽ ገንካ፡ በብረትና፡ በብር፡ በወርቅ፡ ዕቃ፡ መሣሪያ፡ ሐሙስ
 ካይ፡ ገመድ ቀረጽ፡ በቀር፡ ከመከላከል፡ ከአዋጅ፡ ከደግሞኛና
 ከጸኑኛ፡ በጠቅካኛው ከዘመናት፡ ሥጋዊና፡ መንገዳዊ፡ ጉዳይ፡ መዳ
 ሌይ፡ እንዲሆን፡ ከፍ፡ ከስራ፡ በተዘጋጀ፡ "ፍጥነት፡ በመገኘት
 ሙ፡ በዛ፡ ሐገ፡ ካይ፡ የተዳረገው፡ ብዙ፡ ነው። በዚህ፡ ሌደክና፡ በዚህ፡
 ሐገ፡ ብዙ፡ መዳከሞች፡ ይኖሩ፡ ነበር። ገብረኛ፡ ደበረኛ፡ በፆላ
 ምዕራፍ፡ የተገኘው፡ ከምዕተኛ፡ እንደገንዘብ፡ ይደግሙበ
 ትና፡ ይደክሩበት፡ የነበረው፡ መዳከሞች፡ በፆላ፡ በኩብር፡ መዘውም
 ያዩሁት፡ በግም፡ ያበደገቃሉ።

ነገር፡ ገን፡ ደህ፡ የሰነሱ፡ ሌደክ፡ እያንዳንዱን፡ በመገኘት
 ብዙ፡ ጊዜ፡ መፍጸቱ ~~ፍጥነት~~፡ ስከተሰማቸው፡ በ፲፫፡ ጻመ
 ት፡ ገንገር በቆይ፡ በሌት፡ በእጅ፡ ጥሎ፡ ጥሎ፡ እያረገጠኑ፡ ከመዳፍ
 እንደሚመኙ፡ አገሪቱን፡ "ሂዎ ሌቲን-የቀሳው ስት፡ ሌደክ»
 የተባለውን፡ እውጠና፡ ደሠረባት፡ ገርመር። በዚህም፡ መገኘት ምን
 ደበቃ፡ ሆኖ፡ ስከተገኙ፡ በ፲፫ ጻመኛ፡ ካይ፡ ገብረኛ፡ ደበረኛ፡ ተገኝ
 ሽኩ፡ እገር፡ ሕዝብ፡ ሁሉ፡ እያረገጠኑ፡ ከመዳፍ፡ እንደሚቻሉ፡
 "ሂዎ ሌቲን-የሕዝብ፡ ሌደክ» የተባለው፡ ወጣ። ደህም፡ በመሠረት
 ተገኝ ሽኩ፡ የወጣው፡ የሕዝብ፡ ሌደክ፡ የተሠራውና፡ መሠራት፡ የተ
 ገመደበት ገንገርና ተ (ወረብያ) ተነሥቶ፡ ግብዳገም ኪቢያንም፡ ገ
 ቃና፡ እስኪም፡ ግሳገኑ እገር፡ ለምር፡ ይገዛ፡ በነበረው ተርሐቃ
 (ቲርሐቃ) በመገኘት፡ በኢትዮጵያውያን ሥ፡ ዘመን፡ ነው፡ እር
 ስም፡ በነበረበት፡ ዘመን፡ በ፲፫፡ እስኪገኝ፡ በ፲፫፡ ጻመኛ፡ ነው፡ ገብረኛ፡
 በቲንጉ፡ የሚያወጡትም፡ የሚያወርዱትም፡ ነኩ።

ደህን፡ እንጂ፡ ደህ፡ የተገኘው፡ ሁሉም፡ ጻይኛ፡ እያረ

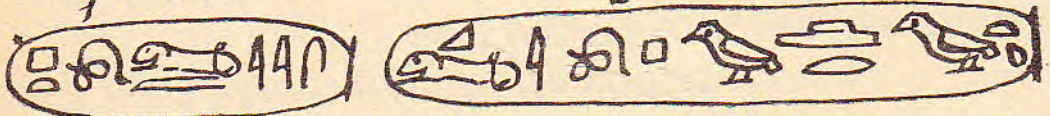
ጠሩ. ከመጻፍ. ሲመጡ. ስኩ. የቀድሞው. መከገፍ. ጸቀማመጡ. የ
 መረጃ ምረቃው. መከገፍ. ስኩጠፋ. በሐውልትና. በመቃብር. ሕንጻ
 ካይ. የመቀረጻው. በቀድሞው. የእኔ. ሌላ. ከሥነ-ሐወ
 ልክነት. ከመጽሐፍ. ለሁን. ሁከት. ጊዜ. በተሻሻለው. ሌላ. በብ
 ሌናና. በፆጥኦቱ. (የሐጥ. ወረቀት) ካይ. ሚጻፍ. ገርመር.:

እንደዚህ. ሆኖ. ሲኖር. ትከቁ. እስክንድር. የፋርስ. መገ
 ግሥት. እስከጥግ. ግብጽን. በፀዘፍ. የርዕሱ. ተገታዮቹ. ነፃ ጥፋኩ
 ሜ. (በጥሪኖስ) ግብጽን. እንደተደፈሩ. የግብጽን. ሥልጣን. ገብሮ
 ጊዜ. የሌተኛው. የተሻሻለው. የግብጽ. ሌላ. ቀሪና. ከግብጽ
 ፍ. ከሚሞቱት. ቀቀካቅኩ. የወጣው. ጥፋት. የሚባሉ. ሌላ. ጽ
 ፋ. ተተክቶ. ይሠራባቸው. ገርመር. ይኸው. የሦስት. ሌላ.
 ክንድር. በሌት. ከፆሻ ግመት. ገርምሮ. ገንዘብ ለሁሉ. በፈሩ.
 እስከ ጊዜ. መቶ. ፍ. ምሕረት. ገብሮ. በፈሩ. የመሐመድ. ተገ
 ታዮቹ. የቀበጥንጥን. ግብጽን. እየቀመው. በአፍሪካ. ስሜት.
 ገብተው. ግብጽንም. ይዘው. በስተዲባሩ. ጊዜ. በሦስት. ሌንታ
 የሌላቸው. የአሌባኛ. ሌላ. ጽሑፍ. እንዲገገ. ክፍሌት. ይኸው
 እስካሁን. ይገኛል. እነሆ. ይሠራበታል.:

የሦስትና. ይረባቸው. ሌላ. በየቀኑ. ገብሮ. ወዲህ. ይኸን
 የእንገላት. የፊት. ስኩ. የሚያመክኩት. ጥንታዊ. የግብጽ. ሌ
 ጽኑ. ሌላቸው. ግብጽን. ስኩማው. የከሙሮፍ. ሌቃውንት.
 በጥንቱ. ገብተው. በቀኑ. በመሞኒኖ. በኩክሮ... በየሀውክቱ.
 በየመቅደቡ. እምረና. ግብጽ. ካይ. እየተመክኩት. ሕንጻውን. በ
 ሚያገቡበት. ጊዜ. ጽሑፉን. እያዩ. ጽሑፍ. ይሆን. ወይስ.
 እሱ. ይሆን. እያሁ. ብዙ. ዘመን. ሲቸገሩበት. ኖሩ. ግማሹ

ስክክ: ነው: ብከው: ገኝክኑት: በሂካ: ሃገሩን: በጥብቅ: የተገ
 ታተኩት: ኢቃውንት: KIRCHER, WARBURTON, ZOEAGA, AKER=
 BLAD, DE SACY, YOUNG: ጽሑፍ: መሆኑን: ቢረዱም: ገንዳንድ: ልዩ
 መንገድ: ከመፍታት: ቢቀናቸውም: ትንተናውን: የፍቺ: መንገድ
 ስክክት: እኛም ጭቆናውን: እስከ: እቅድ: ፍለስ: እድህመሙ: ተ
 ስፋ: እየቆረጠ: ከተወተ: በሂካ: እንደገና ጭም: ትግካቸውን: በሚቀ
 ጥሱበት: ጊዜ: ስንዳ: ኤው: ቁጥር: 1821 (፲፱፻፳፭) ዓ:ም: ሻም
 ምረቃ (CHAMROLLION) የሚባል: የሚረዳ: ተወካዩ: ስዩንብ
 ሊቃው:

ከመፍታት: የረዳው: ብዙ: ቋንቋና: ጽሑፍ: ገዢያውም:
 የገጥታን: ማወቅ: ብቻ: ስረዞን: ሮዜት: በሚባሉው: ከተማ: ገንድ
 ጥርብ: ድንጋይ: ካይ: የተገኘው: ጽሑፍ: ነው: በዚህ: ድንጋይ: ካይ:
 በዚህ: በሂዩሮግሊፍ (ቅዱስ: የሌዩኤ: ቅርጽ): በሂዩሮግሊፍ: (የሕዝብ:
 ሌዩኤ) በግሪክ: በስክት: ዓይነት: ቋንቋ: ተፈቷል: የሂዩሮግሊፍ
 ን: እንደተቻለን: ገዢህ: በታች: ለአንገሊ: ጉዳዩን: ከማብራራት:
 ስክ: ጽሑፍ: (ከሮቀ: ከሆ):

ደንቁ ቁጥር: ምስክት: ገዳሊግሁበት: ጊርጌ: ያከውን: የግሪክኛው
 ን: እንብቦ: የግብዱን: ገንጠ: የጥቂ: ከሚረዱ: ስም: የሚናገር: መሆ
 ኑን: በተረዱ: ጊዜ: ይኸኛውም: የገድ: የርሱ: ስም: መሆን: አከበቱ:
 ቢክ: ገመተና: ምርመራውን: ጸንቶ: ይቀጥሉ: ዝመር: ነድንጋዩ:
 ካይ: ቀድሞ: መደብቱ: ወስኖ: በጸጥታ: እንደተገኘ: መረመረና

ምዕራፍ ፳፭

ዓባይና ፡ የቀድሞ ፡ ኢትዮጵያ-የግብፅ ፡ ገዥነት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ላይ

ቱትሞሲስ ፡ ፫ኛ-ራምሲስ ፡ ፪ኛ ።

የዚህ ፡ የጥንታውያን ፡ ግብፆች ፡ የስዕል ፡ ፊደል ፡ ብዛቱን ፡ ግማሹ ፡ በ፳፪ ፡ ሲያቆመው ፡ ግማሹ ፡ በየጊዜው ፡ ከሚገኘው ፡ ምልክት ፡ ጋር ፡ እስከ ፡ ፫ሺ ፡ የሚያደርሰው ፡ አለ ። የፊደሉ ፡ የሰዋሰው ፡ መንገድ ፡ ብዙ ፡ ነው ። ይኸን ፡ በትክክል ፡ ለመረዳት ፡ ለኔም ፡ ላንባቢም ፡ ሰፊ ፡ ጥናት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ አሁን ፡ አጭር ፡ አሳቡን ፡ ከተረዳን ፡ በኋላ ፡ የዚህን ፡ ጉዳይ ፡ ትተን ፡ የቀድሞ ፡ ፈርዖኖች ፡ የኑብያ ፡ ኢትዮጵያን ፡ እንደምን ፡ እንደገዙ ፡ ዓባይም ፡ ለኑብያና ፡ ለግብፅ የሚሰጠውን ፡ ጥቅምና ፡ በነርሱ ፡ ዘንድ ፡ ያለውን ፡ ክብር ፡ ወደ ፡ መመልከት ፡ እንለፍ ።

ከሚያምር ፡ አዳራሹ ፡ ወጥቶ ፡ በሠረገላ ፡ ተቀምጦ ፡ እየተገባመመ ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ የደስታ ፡ ድምፅ ፡ ለሚያሰማው ፡ ሕዝብ ፡ ፈገግታ ፡ እያሳየ ፡ ለረዥም ፡ ዘመን ፡ እንደሚጓዝ ፡ መስፍን ፡ የዓባይም ፡ ወሀ ፡ ከአዳራሹ ፡ ከጣና ፡ ወጥቶ ፡ ለኑብያና ፡ ለግብፅ ፡ መሬት ፡ ሕይወት ፡ እየሰጠ ፡ ከረዥም ፡ ጉዞ ፡ በኋላ ፡ እዘመዱ ፡ እሜዴቴራኔ ፡ በሕር ፡ ይገባል ። ሁል ፡ ጊዜ ፡ እግረ ፡ መንገዱን ፡ ለአሻዋማው ፡ አገር ፡ ለግብፅ ፡ ያፈር ፡ ሰንቅ ፡ እንዳቀበለ ፡ ይኖራል ። ለዚህ ፡ ውለታ ፡ ግብፃውያንም ፡ ኑብያዎቹም ፡ ላይቀሩ ፡ ለዓባይ ፡ የአምላክነት ፡ ደረጃ ፡ ሰጥተው ፡ በሕይወት ፡ ላይ ፡ ሕይወት ፡ ከምትጨምርላቸው ፡ ከፀሐይ ፡ እኩል ፡ እያመለኩ ፡ የነጭ ፡ በሬ ፡ መሥዋዕት ፡ ሲያቀርቡለት ፡ ኖረዋል ።

ዓባይ ፡ የቀድሞው ፡ የኛ ፡ የግዕዝ ፡ ጽሑፍ ፡ ዓባዊ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜም ፡ ፈለገ ፡ ግዮን ፡ ሲለው ፡ ይገኛል ፡ ፈረንጆች ፡ «ኒል» ፡ ከሚሉት ፡ ጋር ፡ ግጥሚያ ፡ የለውም ። ጥንታውያን ፡ ግብፆች ፡ ከኛ ፡ ይበልጥ ፡ ዓባይን ፡ በመውደድና ፡ በማክበር ፡ ያመልኩበታል ። ስሙን ፡ የአማልክቶቻቸው ፡ ከሀናት ፡ ይኸውም ፡ ማለት ፡ የቀለም ፡ ሰዎች ፡ የሆኑት ፡ «ሐፒ-ቅዱስው ፡ ወንዝ» ፡ የሚሉትን ፡ ያልተማረው ፡ ሕዝብ ፡ ደግሞ ፡ «አቱር ፡ ወይም ፡ አውር-ወንዝ ፡ ብለውት ፡ ይገኛል ።

የግብፅ ፡ አገር ፡ ራሱ ፡ የደቡብና ፡ የሰሜን ፡ አገር ፡ እንደሚባለው ፡ ንጉሠ-ም ፡ (ፈርዖኑ) ፡ የደቡብና ፡ የሰሜን ፡ ንጉሥ ፡ እንደሚባል ፡ ዓባይንም ፡ የደቡብና ፡ የሰሜን ፡ ዓባይ ፡ ብለው ፡ ምስሉን ፡ ለምለም ፡ ነገር ፡ በራሳቸው ፡ በሰሩ ፡ በእጃቸው ፡ ለአማልክት ፡ የሚሰጥ ፡ የፍራፍሬ ፡ ስጦታ ፡ በያዙ ሰዎች ፡ ተሰሎ ፡ ይታያል ። አንዳንድ ፡ ጊዜም ፡ ብቻውን ፡ ይሳላል ። ከምስሉ ፡ ፪ቱ ፡ በሉቫር ፡ የተቀመጡትን ፡ ተመልክቻለሁ ። የአማልክቱ ፡ ከሀናት ፡ ዓባይ ፡ ከአሲሪስ ፡ (በጎ ፡ አድራጊው ፡ አምላክ) ፡ ክንድ ፡ እየፈሰሰ ፡ ለፍጥረት ፡ ሁሉ ፡ ሕይወትን ፡ የሚሰጥ ፡ ራሱ ፡ ከፀሐይ ፡ የሚወዳደር ፡ አምላክ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ለዚህ ፡ ለበጎው ፡ ተግባርና ፡ ለአምላክ ነቱ ፡ የሚገባ ፡ መዝሙር ፡ ደርሰውለት ፡ መዝሙሩን ፡ ማስገደድ ፡ የሚባለው ፡ ወደ ፡ ፈረንሳዊ ፡ ተርጉሞታል ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የአማልክት ፡ አገር ፡ ከሚባለው ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ከሚመነጨው ፡
 ዓባይ ፡ ሕይወታቸውን ፡ ደጅ ፡ የሚጠኑ ፡ የጥንት ፡ ከተሞች ፡ መርዌ ፡ ናፓታ ፡
 ቲብ ፡ ሐሌዎፖሊስ ፡ መምሬስ ፡ . . . . በሚያልፍበት ፡ መንገድ ፡ ላይ ፡ ተኩልኩ
 ለው ፡ ይታያሉ ። ከነዚህ ፡ መርዌና ፡ ናፓታ ፡ የኢትዮጵያ ፡ (የኩብያ) ፡ ሐሌዎ
 ፖሊስ ፡ መምሬስ ፡ የግብፅ ፡ ከተሞች ፡ ናቸው ። ባለመቶው ፡ በር ፡ ከተማ ፡ ብሎ ፡
 ሄሮዶቱስ ፡ የሠየመው ፡ የቲብ ፡ (ጠባይድ) ፡ ከተማ ፡ ግን ፡ በሁለቱ ፡ አገሮች ፡ መካ
 ከል ፡ ሆኖ ፡ የደከመ ፡ ግብፃዊ ፡ ፈርዖን ፡ ሲለቀው ፡ የበረታ ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ንጉሥ ፡
 ሲይዘው ፡ እንደ ፡ ከምቤዝ ፡ ሶርያዊ ፡ ንጉሥ ፡ የጨካኝ ፡ ወራሪ ፡ ሲያፈርሰው ፡ ያገር ፡
 ተወላጅ ፡ የሆነ ፡ ንጉሥ ፡ መልሶ ፡ ሲጠግነው ፡ ኖሯል ። የጠላትን ፡ አፍራኸነት ፡
 ያገር ፡ ተወላጅን ፡ ጠጋኝነት ፡ እንደ ፡ ቲብ ፡ ደሀና ፡ አድርጎ ፡ የታዘበ ፡ ከተማ ፡
 አይገኝም ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ እሁለት ፡ አገር ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ የተገኘ ፡ ከተማ ፡ ሁል ፡
 ጊዜ ፡ የጦር ፡ አውድማ ፡ የገብዝ ፡ ጎራ ፡ መሆኑ ፡ በቲብ ፡ አልተገመረምና ፡
 አሁን ፡ ወደ ፡ ዋናው ፡ ጉዳይ ፡ እንመለስ ።

የኢትዮጵያ ፡ ዝርዝሩ ፡ ነገድ ፡ ግማሹ ፡ በዋሻ ፡ ግማሹ ፡ በበረሀ ፡ የቀረው ፡
 በጎጆ ፡ ሲኖር ፡ የሠለጠኑት ፡ ወገኖች ፡ ዛሬ ፡ ጀበል ፡ ባርጋ ፡ በሚባለው ፡ አጠ
 ገብ ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ ናፓታ ፡ የሚባለውን ፡ ከተማ ፡ ከትመው ፡ ከናፓታም ፡ በፊት ፡
 ሌሎች ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ ባልሆኑ ፡ መንደሮች ፡ በያለበት ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡
 ከ፪ ፡ ሺ ፡ ኦስክ ፡ ፷፪ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ድረስ ፡ የአክሱም ፡
 ድምፅ ፡ ገና ፡ አልተሰማም ፤ ምናልባት ፡ መኖሩ ፡ እንኳን ፡ ባይካድ ፡ እንደኋላ
 ናቸው ፡ ዘመን ፡ ፅውቅ ፡ አልሆነም ።

የዚያን ፡ ዘመን ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ እንዳመለከትነው ፡ በግ
 ብዎች ፡ ዘንድ ፡ ኩሽ ፡ በነበያቱና ፡ በዓረቦች ፡ ዘንድ ፡ ሳባ ፡ በግሪኮች ፡ ዘንድ ፡
 ኢትዮጵያውያን ፡ እየተባሉ ፡ የሚጠሩት ፡ ናቸው ። ነበያቱ ፡ እነኢሳይያስ ፡ አንድ ፡
 ጊዜ ፡ ኩሽ ፡ ባለው ፡ መልሰው ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ባለው ፡ የሚጠሩበት ፡ ጊዜ ፡
 መኖሩን ፡ የቀሩት ፡ እንኳን ፡ እግረ ፡ መንገዳቸውን ፡ ስማቸውን ፡ ብቻ ፡ እየጠቀሱ ፡
 ቢያልፉ ፡ ግሪኮቹ ፡ እነሐሜር ፡ እነሄሮዳቱስ ፡ እነደዮዶር ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንደ
 ጠቀስነው ፡ ስለጥንቶቹ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ የጠባይ ፡ ዝርዝር ፡ ሲሰጡ «ኢትዮጵ
 ያውያን ፡ መልካቸው ፡ ያማረ ፡ ቁመናቸው ፡ ረገዥም ፡ እንግዳ ፡ ተቀባዮች ፡
 በአፋቸው ፡ አሰት ፡ የማይገባ ፡ አርጅተው ፡ የሚሞቱ ፡ አማልክት ፡ የሚያፈቅሯቸው ፡
 በማንም ፡ ተገዝተው ፡ የማያውቁ ፡ . . . . » እያሉ ፡ የሰውን ፡ ጠባይ ፡ በባሕርዮ ፡
 ያለውን ፡ ጉድለቱንና ፡ ምላቱን ፡ እንደዛሬ ፡ ማበጠር ፡ ምንም ፡ ያህል ፡ ባልተለ
 መደበት ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ደህነኛ ፡ የሆነውን ፡ ቅጽል ፡ ሁሉ ፡ ለኢትዮጵያውያን ፡
 አሸክመው ፡ እንዳለፉ ፡ ሌሎች ፡ ደግሞ ፡ ራሳቸው ፡ ጢንዚዛ ፡ ወይም ፡ ዝሆን ፡
 የሚመስሉ ፡ በዋሻ ፡ የሚኖሩ ፡ እያሉ ፡ የጸፋትን ፡ ባለፈው ፡ ተመልክተናል ።

ያን ፡ ጊዜ ፡ በሰፊው ፡ የኢትዮጵያውያን ፡ ግዛት ፡ ብለው ፡ ግሪኮቹ ፡ የሚ
 ጠሩትን ፡ ግብፃቹ ፡ የደቡብ ፡ ምድር ፡ የኩሽ ፡ አገር ፡ የሚሉትን ፡ ወሰኑን ፡

በትክክል ፡ መለየት ፡ ይቸግራል ። በሆንም ፡ ከሰሜን ፡ ግብፅ ፡ ከአንደኛው ፡ የዓባይ ፡ ራሳሽ ፡ ውድቀት ፡ (ከታራክት) ፡ ይዋሰንና ፡ ከምሥራቅ ፡ የኤርትራ ፡ ባሕር ፡ ከአዳሊስ ፡ እስከታች ፡ እስከ ፡ ኤል ፡ ማንደብ ፡ ድረስ ፡ ነው ። ከደቡብ ፡ ከምዕራብ ፡ ወገን ፡ ግን ፡ በዚያን ፡ ዘመን ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ የታወቀና ፡ የሚከላከል ፡ መንግሥት ፡ ስለአልነበረ ፡ እዙፋን ፡ እንደወጡት ፡ ነገሥታት ፡ ድካምና ፡ ኃይል ፡ በየጊዜው ፡ ሲወፋም ፡ ሲጠብም ፡ የኖረ ፡ ይመስላልና ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ ኢትዮጵያ ፡ እንደዛሬው ፡ የፖለቲካ ፡ ወሰኑን ፡ በትክክል ፡ መለየት ፡ አይቻልም ።

በግምት ከ፪ ፡ ሺ ዓመት ፡ ዝምሮ ፡ በኢትዮጵያውያንና ፡ በግብፃውያን ፡ ወሰን ፡ መካከል ፡ ጠብ ፡ ፍቅር ፡ ዝርፊያ ፡ ግድያ ፡ ምርክ ፡ ሲፈራረቅ ፡ ኖሯል ። ከክርስትና ፡ በፊት ፡ ከ፩ሺ፭፻፹ ፡ ዓመት ፡ ወዲህ ፡ ግብፃች ፡ ዕድል ፡ አጋጠማቸውና ፡ ከቀድሞ ፡ ዝምሮ ፡ ያልበረደው ፡ ሥልጣኔያቸው ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ይበልጥ ፡ ተስፋፋ ። ከመካከላቸው ፡ አሕዋሲስ ፡ አንደኛ ፡ ተከታዩ ፡ አሜንሐቲብ ፡ አንደኛ ፡ ከነርሱ ፡ ወዲህ ፡ የተነሡት ፡ እነቱትሞሲስ ፡ ቮኛ ፡ ከጊዜ ፡ ወደ ፡ ጊዜ ፡ ኃይል ፡ ማግኘትና ፡ መግነን ፡ ዝመሩ ። ግራና ፡ ቀኝ ፡ በመካከለኛ ፡ ምሥራቅና ፡ በሊቢያ ፡ ሲስፋፋ ፡ ወደ ፡ ደቡብ ፡ እየመጡ ፡ ኢትዮጵያንም ፡ ለመውረር ፡ አቆቆቡ ።

በነዚህ ፡ ፈርዖኖች ፡ የዘመን ፡ አኳያ ፡ የነበሩት ፡ የኑብያ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ነገሥታት ፡ እነአሜንሐቲት ፡ እነዓውዕ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የነበራቸው ፡ ኃይልና ፡ ሥልጣኔ ፡ ከግብፃቹ ፡ ያነሠ ፡ ነው ። ሥልጣኔ ፡ በኖራቸውም ፡ ያው ፡ ከግብፅ ፡ የመነጨ ፡ ሥልጣኔ ፡ በመሆኑ ፡ ከነዚህ ፡ ከግብፃች ፡ ፈርዖኖች ፡ ለመወዳደርና ፡ ለመመከት ፡ የዚያን ፡ ዘመን ፡ አቅማቸው ፡ አልፈቀደላቸውም ።

ግብፃውያኑ ፡ ከነዚህ ፡ ፈርዖኖች ፡ በፊት ፡ ሂክሶስ ፡ የሚባሉት ፡ የሴኖን ፡ ባለሚልና ፡ መጋቢ ፡ አድርገውት ፡ የነበሩት ፡ ከምሥራቅ ፡ አገር ፡ መጥተው ፡ ይገዙቸው ፡ በነበረ ፡ ጊዜ ፡ ከጠላት ፡ ቀንበር ፡ አድኑን ፡ አያሉ ፡ አማልክቶቻቸውን ፡ ፕታህን ፡ አሲሪስን ፡ . . . ይለምኑ ፡ ነበር ። ገዥዎቻቸው ፡ ወጥተው ፡ ነፃነታቸውን ፡ አግኝተው ፡ በአሁኑ ፡ ጊዜ ፡ ኃይል ፡ ሲሰማቸው ፡ ደግሞ ፡ የምንገዛው ፡ ሰፊ ፡ ግዛት ፡ ስጠን ፡ ድል ፡ አድራጊነትን ፡ አገናኛረን ፡ . . . አያሉ ፡ በስለት ፡ ለነዚያው ፡ አማልክት ፡ መሥዋዕት ፡ ያቀርቡ ፡ ዝመሮ ፡ አማልክቶቻቸው ፡ የፈተኛው ፡ ፕታህና ፡ የጳለኛው ፡ አሞንም ፡ በነዚያቶቻቸውና ፡ በከሀናቶቻቸው ፡ አንደበት ፡ «የምሥራቅን ፡ አገር ፡ እንድትመታ ፣ የኑብያን ፡ አገር ፡ እንድትወጋ ፡ ፈቀድሁልህ ፡ . . . ክንዴ ፡ ከንተ ፡ ጋራ ፡ ናት ፡ . . . » አያሉ ፡ ለፈርዖኖቹ ፡ ይነግሩ ፡ ዝመሮ ። ከባርነት ፡ ከወጡ ፡ በኋላ ፡ ሌላውን ፡ ባሪያ ፡ ለማድረግ ፡ መነሣት ፡ በግብፃውያን ፡ አልተዝመረም ። ባቢሎንም ፡ አሰርም ፡ ፋርስም ፡ ግሪክም ፡ ሮማም ፡ ዓረብም ፡ የዛሬም ፡ ፈረንጆች ፡ በሌላው ፡ ሲገዙ ፡ ኖረው ፡ ሌላውን ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ በመመኘት ፡ በዚህ ፡ ረገድ ፡ ያላቸው ፡ የታሪክ ፡ መሥመር ፡ የሁሉም ፡

ቱትሞሲስ : (ቱትሀሜስ-ትሑትሀሜስ) በአስራ : ስምንተኛው : ሥርወ : መን
 ግሥት : ውስጥ : ከነገሡት : ዋነኞች : ነገሥታት : የሚቆጠር : ታላቅ : ፈር
 ያን : ነው ። በካርናቅ : ቤተ : መቅደስ : ግድግዳ : ላይ : ተገኝቶ : የተተረጎ
 መው : ታሪኩ : በምሥራቅ : አገር : አሰራውያንን : ፈንቃውያንን : በደቡብ :
 በኩል : የኑብያን : አገር : ማስገባሩ : እንደዚሁም : የርሱ : እህት : የምትሆን :
 ሐታሱ : (ሐሸፕሱዊት) የምትባለው : የሥልጣን : ተከፋይ : ሆና : ለብቻዋ :
 ጦር : አዘጋጅታ : ጉንት : የሚባለውን : አገር : ወግታ : የከበረ : ልዩ : ልዩ :
 እንጨት : ዕጣን : ሽቱ : እንዳስመጣች : ታወቀ ። ጉንት : የተባለው : አገር :
 ሰሜናዊው : ኢትዮጵያችን : እስከ : ኤል : ማንደብ : ያለውና : የየመንንም : ግዛት :
 ጭምር : ነው ።

ይኸን : ጽሑፍ : ከጥንቱ : ፊደል (ሂዬሮግሊፍ) ላይ : የገለበጠትና :
 የተረጎሙት : በግብፅ : አገር : በታሪካዊ : የከተማ : ፍራጅች : በሉክሶርና :
 በካርናቅ : ብዙ : ዘመን : በጥናት : የኖሩት : ሙሴ : አጉስት : ኤደዋርድ :
 ማሪዩት (Auguste Eduard Mariette) የሚባሉትና : ሙሴ : ሺኮንት : ኤማኑ-
 ኤል : ደ : ሮገፔ (Vicomte Emanouel de Rougé) ናቸው ።

ከነርሱ : መጽሐፍ : ላይ እኔ : ደግሞ : ወደ : አማርኛ : ስተረጉመው :
 በዚያው : በተገኘው : ጽሑፍ : ላይ : አሞን : አምላኩ : ለፈርዖኑ : ለቱትሞ
 ሲስ : እንደዚህ : ሲለው : ይነበባል ።

« ና : ወደኔ : ልጄ : ሆይ : ያደረግሁልህን : ተመልክተህ : በደስታ :
 ዝለል ። በዘለዓለማዊ : ሕይወት : የተመላኸው : ተበቃዩ : ልጄ : ሆይ : ወደ :
 ቤተ : መቅደሴ : ስትመጣ : ልቤ : በደስታ : ይመላል : . . . . በሁሉም :
 አገሮች : ላይ : ድልን : እሰጥላሁ : በልባቸው : ፍርሃትና : ድንጋጤ : አሳ
 ድራሊሁ ። በንተ : ላይ : ግን : ክንዴን : ለጥበቃ : እዘረጋለሁ : የኑብያን :
 አገር : (ኢትዮጵያን) በሺና : በእልፍ : የሚቆጠሩትን : አገሮች : በንድነት :
 አሥራ : እሰጥላሁ ። የምሥራቅን : አገር : የኑብያን : ምድር : እንድትመታ :
 ፈቅጄልሃለሁ ። ኃይልህን : ዘርጋ : እንደ : ወንድሞችህ : የመሰለውን : ግርማዊን
 ትህን : አሳያቸዋለሁ . . . ላንተ : ጽናትና : ኃይል : ይሆን : ዘንድ : የነሱን :
 ክንድ : በንተ : ላይ : ጨምራዋለሁ . . . ጠላቶችህን : በጫማህ : ሥር :
 ጣልቋቸው : . . . እንደትእዛዜ : ዓለም : በወርዱም : በስፋቱም : ምዕራቡም
 ምሥራቁም : ያንተ : ነው ። . . . በረጋ : ልብ : በሕዝቦች : መካከል : ትገባ
 ለህ : እኔ : እራሴ : ስለምመራህ : ማንም : ሰው : ትእዛዝህን : ሊቃወም : አይ
 ችልም ። የሕይወት : መንፈስ : ነሥቶቸዋለሁና : ድምጽህን ጨኸትህን : እስከ :
 ዋሻቸው : ድረስ : አሰማቸው : . . . በግንባርህ : ያለው : አምላካዊ : መንፈሴ :
 ይገለባብጣቸዋል ፤ በጠጉራቸውም : አስተሳሰብ : ወደ : አንተ : ያመጣቸዋል ።
 የአክሊል : ብርሃን : በዚጎችህ : ላይ : ያበራል ። ከሰማይ : በታች : ማንም :
 ሽፍታ : በንተ : ላይ : ሊነሣ : አይችልም ። ሁሉም : ግብራቸውን : በገርብ

ቸው ፡ ተሸክመው ፡ እንዳገብንበሱ ፡ ወዳንተ ፡ ይመጣሉ ። በግርማዊነትህ ፡ ፊት ፡ ይሰግዳሉ ። »

መቼም ፡ ይኸን ፡ የመሰለውን ፡ ንግግር ፡ በቱትሞሲስ ፡ ቮኛ ፡ በራምሲስ ፡ ይኛ ፡ ዘመን ፡ የነበሩት ፡ የአሞን ፡ ሊቃነ ፡ ከህናትና ፡ ነቢያት ፡ እነአህሞሴ ፡ እነ አቡኒፍ ፡ በተባብ ፡ ሐውልቱን ፡ እናግረው ፡ ወይም ፡ ራሳቸው ፡ ከአሳባቸው ፡ እያመነጨ ፡ የጻፉት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ የእስራኤል ፡ ንጉሥ ፡ ጻዊት ፡ ዓይን ፡ በሙ ፡ ወኢይሬአዩ ፡ አፍ ፡ በሙ ፡ ወኢይነቡ ፡ የሚላቸው ፡ እነአሞን ፡ ይኸን ፡ ባለፈው ፡ ያነበብነውን ፡ ቃል ፡ ተናግረው ፡ አለመሆኑ ፡ የታወቀ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደዘመኑ ፡ ልማድ ፡ አንድ ፡ ንጉሥ ፡ ለውጊያ ፡ ወደ ፡ ሌላው ፡ አገር ፡ ለመሄድ ፡ ሲያስብ ፡ ለአምላኩ ፡ ተገቢ ፡ የሆነውን ፡ መሥዋዕት ፡ በቤተ ፡ መቅደሱ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ውጭ ፡ ሲያቀርብና ፡ የሚዘምትበትን ፡ አገር ፡ ለማሸነፍ ፡ መቻል ፡ አለመቻሉን ፡ ሲጠይቅ ፡ የጣዖቱ ፡ ነቢያትና ፡ ከህናት ፡ የተማሩ ፡ ሊቃውንት ፡ ናቸውና ፡ እላይ ፡ ያነበብነውን ፡ የመሰለ ፡ አነጋገር ፡ በሕልም ፡ ዓይተው ፡ ወይም ፡ ከአሳባቸው ፡ ቀርጸው ፡ ለንጉሡ ፡ ይነግሩታል ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ ፈርዖኑ ፡ ቱትሞሲስ ፡ ቮኛ ፡ በጦር ፡ መሣሪያና ፡ በወራዊት ፡ ብዛት ፡ ኢትዮጵያን ፡ እየወጋ ፡ ብዙ ፡ አገር ፡ መያዙ ፡ የተረጋገጠ ፡ ነው ። በወጣትነቱ ፡ ወራት ፡ እንደነገሠ ፡ አሳቡ ፡ ሁሉ ፡ ግዛት ፡ በማስፋት ፡ ጉዳይ ፡ ስለተያዘ ፡ በግማሹ ፡ የጦር ፡ ግንባር ፡ ሰው ፡ እየላከ ፡ በቀረው ፡ ራሱ ፡ እየዘመተ ፡ ከአባቶቹ ፡ የተረፈውን ፡ የኑብያን ፡ አገር ፡ አስገባረ ። ከቀድሞ ፡ ዠምሮ ፡ ለግብፅ ፡ አንገዛም ፡ ብለው ፡ ሁልጊዜ ፡ የፈርዖኖቹን ፡ ኃይል ፡ ይመልሱ ፡ የነበሩት ፡ የኑብያ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ተሸንፈው ፡ ገበሩ ። የቀሩት ፡ የዘወትር ፡ ውጊያና ፡ ዘረፋ ፡ ስለአጠቃቸው ፡ ወደ ፡ አትባራ ፡ ወደ ፡ ተከዜ ፡ ሸሹ ። ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ የግብፅ ፡ ጦር ፡ ወደዚህ ፡ አገር ፡ በይቀመጥ ፡ እንኳን ፡ በየብስ ፡ በባሕር ፡ በመርከብ ፡ መጥቶ ፡ የተረፉትን ፡ ተዋግቶ ፡ ብዙ ፡ ባላባቶች ፡ ማርከ ፡ ተመልሷል ።

የገበሩት ፡ አገሮች ፡ ከየአገራቸው ፡ ከሚገኘው ፡ የቀንድ ፡ ከብትም ፡ ከአራዊትም ፡ ከአትክልትና ፡ ከፍራፍሬ ፡ ይዘው ፡ ብርም ፡ ወርቅም ፡ ዕጣንም ፡ ከርቤም በመርከብ ፡ እየወሰዱ ፡ ለኃያሉ ፡ ፈርዖንና ፡ ለአምላኩ ፡ ለአሞን ፡ ይገቡሩ ፡ ዠመር ። ያመጡትንም ፡ ግብርና ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡ በፈርዖኑ ፡ ፊት ፡ አስቀምጠው ፡ «የሐዩ ፡ ንጉሥ ፡ ሆይ ፤ ለተቀደሰው ፡ ሰውነትህ ፡ ሰላምታ ፡ እናቀርባለን ። ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ግብፅን ፡ አናውቅም ፡ ነበር ፤ አባቶቻችንም ፡ ወደዚህ ፡ አልመጡም ። የሕይወት ፡ መንፈስ ፡ ስጠን ፤ መሬት ፡ ሁሉ ፡ ከሚማህ ፡ በታች ፡ ናት ፡ እንደአሉት ፡ ከሐውልቱ ፡ ላይ ፡ ይነበባል ።

በቱብ ፡ ከተማ ፡ በካርናቅ ፡ የአሞን ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ውስጠኛ ፡ ግድግዳ ላይ ፡ ቱትሞሲስ ፡ ቮኛ ፡ ራሙን ፡ ኬፐር ፡ (ደጉ ፡ አምላክ) ፡ የሁለቱ ፡ አገር ፡ (የደቡብና ፡ የሰሜን-የኑሽና ፡ የግብፅ) ፡ ንጉሥ ፡ ለዘለዓለም ፡ የሚኖረው ፡ በጦር ፡

ያስገባራቸው ፡ አገሮች ፡ ተብሎ ፡ የገጽ ፡ አገሮች ፡ ስም ፡ በዝርዝር ፡ ተጽፎ ፡ ይገኛል ። ከነዚህም ፡ በመዝገብ ፡ መሥመር ፡ የሚገኘው ፡ የኛው ፡ የካቲት ፡ አገር ፡ ነው ። በተዘረዘሩት ፡ አውራጃዎች ፡ ውስጥ ፡ አዳሊት ፡ (ኢትሊት) ፡ ታከሩ ፡ ሐማሱ ፡ ታና ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ስለአለበት ፡ አዳሊስ ፡ ትግሬ ፡ አማሌን ፡ ጣና ፡ ማለቱ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ፡ ተብሎ ፡ ተገምቷል ። ከዚህ ፡ ጋራ ፡ እሱም ፡ ራሱ ፡ ደጉ ፡ አምላክ ፡ እየተባለ ፡ መጠራቱ ፡ ልማድ ፡ ነው ። ከዝርዝሩ ፡ ጎን ፡ ደግሞ ፡ የኡኦኡኦ ፡ የጉንት ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ የገበሩበት ፡ ሥዕል ፡ ይታያል ።

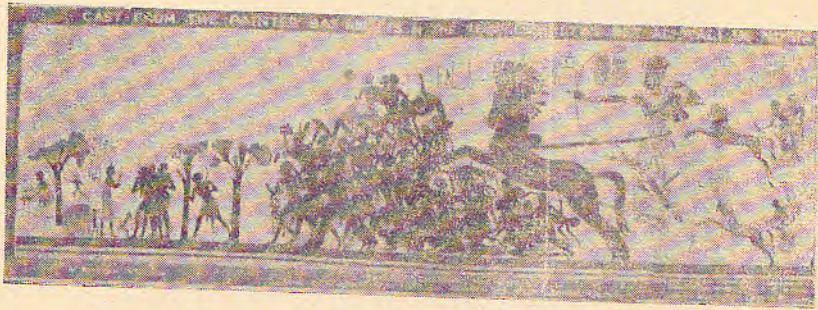
በቱትሞሲስ ፡ ፫ኛ ፡ ዘመን ፡ መንግሥት ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ የጠቀስናት ፡ ሐታሱ ፡ (ሐት ፡ ሰሃፕሱ-ሐትስሐፕሱ-ዊት) ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ራማካ ፡ ወይም ፡ ማካሬ ፡ የምትባል ፡ የቱትሞሲስ ፡ ፩ኛ ፡ ልጅ ፡ የቱትሞሲስ ፡ ፫ኛ ፡ እህትና ፡ ወዲያ ፡ ውም ፡ ሚስት ፡ ነበረች ። ይህቺ ፡ ሴት ፡ ኃይለኛና ፡ ጥበበኛ ፡ ስለሆነች ፡ በዘመኗ ፡ በፊት ፡ ከቱትሞሲስ ፡ ፪ኛ ፡ ባህኑ ፡ ጊዜ ፡ ደግሞ ፡ ከቱትሞሲስ ፡ ፫ኛ ፡ ጋር ፡ ሆና ፡ የንጉሥነት ፡ ሥልጣን ፡ እየተሻማች ፡ እንደ ፡ ንግሥት ፡ ሆና ፡ ለራሷ ፡ ሐውልት ፡ በራሷ ፡ ስም ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ እያሠራች ፡ እንደዚህም ፡ የራሷን ፡ የጦር ፡ ሠራዊት ፡ እየላከች ፡ አገር ፡ ማስወጋቷ ፡ ምርክ ፡ ማግኘቷ ፡ ተጽፎአል ።

ሐታሱ ፡ ጦር ፡ የላከችበት ፡ አገር ፡ ጉንት ፡ ይባላል ። እርሱም ፡ በቀይ ፡ ባሕር ፡ በኩል ፡ አድርጎ ፡ የባብ ፡ ኤል ፡ ማንዴብና ፡ የደቡብ ፡ ዓረብ ፡ (የመን) ፡ ክፍል ፡ ነው ፡ ተብሏል ። ይህች ፡ የሴት ፡ ንግሥት ፡ በቱብ ፡ ከተማ ፡ ለአምላኳ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ከሠራች ፡ በኋላ ፡ ለዚህ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ አገልግሎት ፡ የሚውል ፡ ዕጣን ፡ ከርቤ ፡ ሽቱ ፡ ሌላም ፡ የከበረ ፡ ነገር ፡ እንዲያመጡላት ፡ ጦር ፡ አዘጋጅች ። አዘጋጅታ ፡ ከጨረሰች ፡ በኋላ ፡ እንደደንቡ ፡ በሊቀ ፡ ካህኑ ፡ አማካይነት ፡ ዘመቻው ፡ የሚቀናት ፡ መሆኑን ፡ አምላኳን ፡ ብትጠይቀው ፡ የተሰጣት ፡ መልስ ፡ 'ጉንትን ፡ ሰጥቼሻለሁ ፡ እስከዛሬ ፡ እስከ ፡ አማልክት ፡ አገሮች ፡ ድረስ ፡ ያለውን ፡ መንገዱን ፡ ማንም ፡ የማያውቀውን ፡ ማንም ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ወደ ፡ ዕጣኑ ፡ አገር ፡ የደረሰ ፡ የለም ። የቀድሞ ፡ ሰዎች ፡ በወሬ ፡ ያወሩት ፡ ከመሰማቱ ፡ በቀር ፡ ከግብፃውያን ፡ ማንም ፡ አልሄደበትም ። የሚል ፡ ሆነ ።

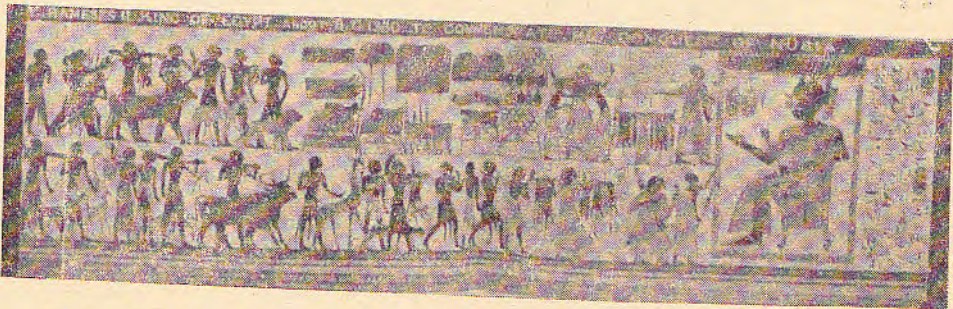
ስለዚህ ፡ ሐታሱ ፡ ወታደሮቹን ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ፩፻፳፻፱-፩፻፶፫፻፱ ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡ በጅ ፡ መርከብ ፡ አድርጋ ፡ ወደዚህ ፡ አገር ፡ ልክ ፡ እንዳስመታች ፡ መርከበኞቹም ፡ ደርሰው ፡ ከጉንት ፡ መስፍን ፡ ፓሪህ ፡ ከሚባለው ፡ ጋር ፡ ተዋግተው ፡ እንዳሸነፉትና ፡ እንደሚረኩት ፡ ከዚያ ፡ የሚፈልጉትን ፡ የእንጨትና ፡ የአትክልት ፡ ዛፍ ፡ የዝሆን ፡ ጥርስ ፡ ዕጣን ፡ ከርቤ ፡ ሽቱ ፡ በሪያ ፡ ድንክ ፡ ይዘው ፡ ወደ ፡ እገራቸው ፡ ወደቱብ ፡ እንደተመለሱ ፡ ዛሬ ፡ ደ ፡ ይር ፡ ኤል ፡ ባሕር ፡ በሚባለው ፡ ሥፍራ ፡ የማራኪያቸው ፡ የተማራኪያቸው ፡ ስዕል ፡ ጉንት ፡ አገር ፡ ሂደ ፡ የመጣው ፡ መርከብ ፡ በላይ ፡ ላይ ፡ ይዘው ፡ የመጡት ፡ ሽታው ፡ የሚጣፍጥ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የአትክልትና ፡ የዛፍ ፡ የአዕዋፍና ፡ የዓሳዎች ፡ ስዕል ፡ የጉንት ፡ አገር ፡ መንደርና ፡ ቤት ፡ ከነመሰላሉ ፡ ይታያል ። እንደዚህም ፡ ተማርክ ፡ የመጣው ፡

ዳግማዊ ፡ ራምሴስ ፡ የሶርያን ፡ ምርኮ
 ኞኞ ፡ እየመታ ፡ ሲሠዋ ።
 (ዢ ፡ ዢ ፡ ክሌር ።)

ዳግማዊ ፡ ራምሴስ ፡ በስረገላ ፡ ሆኖ ፡ የኑብያን ፡ ወታደር ፡ በቀስት ፡ ሲወጋ ።
 (ቤት ፡ አል ፡ ሞሊ ።)

ክድሉ ፡ በኋላ ፡ ከፀ ፡ አገሮች ፡ የኑብያ ፡ መልክተኞች ፡ ያመጡለትን ፤ ግብርና ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡
 ሲቀበል ።
 (ቤት ፡ አል ፡ ሞሊ ።)

ፓሪሁ ፡ የሚባለው ፡ መስፍን ፡ አፍንጫው ፡ ረዘም ፡ ያለ ፡ ጠግም ፡ የራስ ፡ ጠጉሩ ፡
 አጠር ፡ ያለ ፡ እጅ ፡ ጠባብን ፡ በቀበቶ ፡ እሥሮ ፡ በቀበቶው ፡ ላይ ፡ ጨቤ ፡ እን
 ዳንጠለጠለ ፡ ያንገቱን ፡ ዙሪያ ፡ ትልልቅ ፡ ዶቃ ፡ ወይም ፡ ቅርብተ ፡ ሐሊም ፡
 በሚመስል ፡ ጌጥ ፡ እንዳጌጠ ፡ በግራ ፡ ቅልጥሙ ፡ ላይ ፡ ብዙ ፡ የተደራረቡ ፡
 የወርቅ ፡ አምባሮች ፡ እንዳደረገ ፡ በአጁ ፡ እንደበትረ ፡ መንግሥት ፡ ያለ ፡ የብረት ፡
 ወይም ፡ የጠንካራ ፡ እንጨት ፡ ዱላ ፡ እንደያዘ ፡ ሚስቱን ፡ አቲ ፡ የምትባለዋን ፡
 እንዳስከተለ ፡ ይታያል ። የሚስቱ ፡ የአቲ ፡ ልብስ ፡ ከርሱ ፡ ረዘም ፡ ያለ ፡ ሆኖ ፡
 እንደርሱ ፡ አንገቷን ፡ ቅርብተ ፡ ሐሊም ፡ በሚመስል ፡ ነገር ፡ አጊጣ ፡ ጠጉሯን ፡
 በደንብ ፡ ተወርቃ ፡ ትታያልች ። የባሏና ፡ የሚስትዮዋ ፡ ልብስና ፡ ጌጥ ፡ የጨቤው ፡
 ትጥቅ ፡ ከገራችንና ፡ ከዓረብ ፡ አገር ፡ ባላባቶችና ፡ ሰዎች ፡ ትጥቅና ፡ ልብስ ፡
 ምንም ፡ ያህል ፡ ስለማይራራቅ ፡ የሐታሱ ፡ ሰዎች ፡ በቀይ ፡ በሕር ፡ ላይ ፡ በመር
 ከብ ፡ መጥተው ፡ የተዋጉት ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ ዩንት ፡ ያሉት ፡ የዛሬውን ፡ የኢትዮ
 ጵያን ፡ ሰሜንና ፡ ምሥራቅን ፡ የመንገም ፡ ጭምር ፡ መሆኑ ፡ ይታመናል። ሽቶው ፡
 ከዓረብ ፡ እንደሆነም ፡ ዕጣኑና ፡ ከርቤው ፡ ከውጋዴንና ፡ ከአውሳ ፡ ከሱማሌ ፡
 አገር ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ሐታሱ ፡ ይኸን ፡ ሁሉ ፡ ምርክ ፡ ከገኘች ፡ ወዲህ ፡ ለቤተ ፡ መቅደሷና ፡
 ለራሱዋ ፡ የሚገባውን ፡ ከአከፋፈለች ፡ በኋላ ፡ ህይወት ፡ የሚሆነውን ፡ የሸቱ ፡ አት
 ክልት ፡ በቤተ ፡ መንግሥቷ ፡ ዙሪያ ፡ አስተከለችው ፡ ይባላል ።

ይህ ፡ ታሪክና ፡ ቃል ፡ ተደብቆ ፡ ሲኖር ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ እንዳመለከትሁት ፡
 ሙሴ ፡ አጉስት ፡ ማሪዮት ፡ የፈርዖኖች ፡ ቤተ ፡ መንግሥትና ፡ የአማልክቱ ፡ መቅ
 ደስ ፡ በነበረበት ፡ በክርናቅና ፡ በሉክሶር ፡ በሌላውም ፡ ሥፍራ ፡ እያስቆፈሩ ፡ ከየፍ
 ራሹ ፡ ጽሑፉን ፡ ሲገለብጡ ፡ ሙሴ ፡ ደ ፡ ሮገሮ ፡ ወደ ፡ ፈረንሳይ ፡ ተርጉመው ፡
 የቱትሞሲስ ፡ ዜና ፡ መዋዕልና ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሐውልት ፡ ጥናት ፡ በሚል ፡ አርእ
 ስት ፡ አውጥተውታል ። እንደዚሁም ፡ እንምስተር ፡ ለፕሲዮስ ፡ ቤርቸና ፡ ብሩሽግ ፡
 በጀርመንና ፡ በእንግሊዝኛ ፡ ቋንቋ ፡ ሌሎችም ፡ በየብኩላቸው ፡ ከሌላው ፡ የግብ
 ፅና ፡ የፈርዖኖች ፡ ታሪክ ፡ ጋር ፡ እያወጡ ፡ የዓለም ፡ ሕዝብ ፡ በየቋንቋው ፡
 እንዲያነበው ፡ አድርገዋል ።

እንግዲህ ፡ ግብዎች ፡ የቀድሞ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የሚባለውን ፡ የዛሬውን ፡ ሱዳን ፡
 ከአስገባሩ ፡ ከአትባራ ፡ ወዲህ ፡ ሰሜኑንና ፡ ምሥራቁን ፡ የዛሬውን ፡ ኢትዮጵያ ፡
 ጦር ፡ እየላኩ ፡ ከስመቱ ፡ በኋላ ፡ የወዲህኛውን ፡ እንኳን ፡ ነዋሪ ፡ ጦር ፡ አስቀምጠው ፡
 ጨርሰው ፡ በይገዙት ፡ የኑባያውን ፡ (የዛሬውን ፡ ሱዳን) ግዛት ፡ በሙሉ ፡ ወደ
 ራሳቸው ፡ ግዛት ፡ ደባልቀው ፡ ሹም ፡ ሽር ፡ ያደርጉበት ፡ ዠመር ። ለዚሁ ፡
 ግዛት ፡ የበላይ ፡ አስተዳዳሪ ፡ የፈርዖኑ ፡ የበኩር ፡ ልጅ ፡ አልጋ ፡ ወራሹ ፡ ሆነ።
 የማዕርግ ፡ ስሙም ፡ የኩሽ ፡ ንጉሣዊ ፡ ገዥ ፡ ተባለ ። በውስጡም ፡ ከቀድሞ
 ዎቹ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ነጋሣዎች ፡ ውስጥ ፡ ታማኙ ፡ እየተመረጠ ፡ አብሮ ፡ ወይም ፡
 የበቃች ፡ ሆኖ ፡ ይገዛ ፡ ዠመር ። ይኸውም ፡ በኋለኛው ፡ ዘመን ፡ ሮማውያን ፡
 በፓለስቲን ፡ ግዛት ፡ ያገር ፡ ተወላጁን ፡ ሄሮድስንና ፡ ሮማዊውን ፡ ጲላጦስን ፡
 ከሾሙት ፡ ጋር ፡ የሚመሳሰል ፡ ነው ።

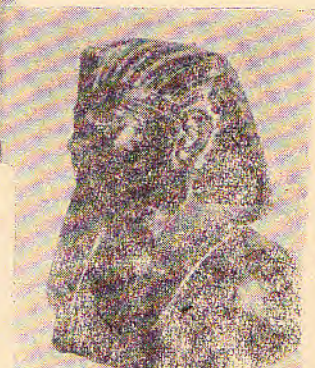
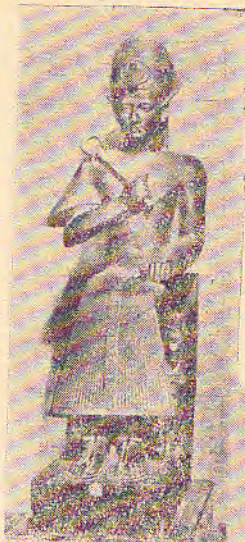
እነዚህ ፡ የኢትዮጵያ ፡ (ኩሽ ፡) ነገሥታትና ፡ ልዝብ ፡ የጦርነቱ ፡ ዝርዝር ፡ እንኳን ፡ በይገኝ ፡ ጊዜ ፡ በተመቻቸው ፡ ቀጥሮ ፡ የግብፅ ፡ ገዥዎች ፡ አባር ረው ፡ የራሳቸውን ፡ ነፃ ፡ መንግሥት ፡ ለማቋቋም ፡ የታገሉት ፡ በጭሩ ፡ በየጽሑፉ ፡ ተጠቅሶ ፡ ይገኛል ። ጻሩ ፡ ግን ፡ ከቱትሞሲስ ፡ ሮኛ ፡ ከኃይለኛይቱ ፡ እጎቱ ከሐታሱ ፡ በኋላ ፡ እየተከታተሉ ፡ የነገሡት ፡ ፈርዖኖች ፡ ይበልጥ ፡ እያየሉ ፡ ስለሄዱ ፡ የነፃነት ፡ ተስፋቸው ፡ እየራቀ ፡ ሄደ ።

ከቱትሞሲስ ፡ ሮኛ ፡ በኋላ ፡ ከኃይለኛይቱ ፡ ፈርዖኖች ፡ መካከል ፡ ይበልጥ ፡ ገናና ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ የሆነው ፡ ራምሲስ ፡ ሮኛ ፡ (ግሪኮች ፡ ሴሶስትሪስ ፡) የሚሉት ፡ ነው ። ራምሲስ ፡ ማለት ፡ ትርጓሜው ፡ የፀሐይ ፡ ልጅ ፡ ማለት ፡ ነው ። እርሱም ፡ አባቱ ፡ ሴቲ ፡ ሮኛ ፡ ሲሞት ፡ በወጣትነቱ ፡ ጊዜ ፡ በአሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመቱ ፡ ነገሠ ። ምንም ፡ እንኳን ፡ አንዳንድ ፡ ንጉሥ ፡ ሐውልቱን ፡ ራሱ ፡ በዘመኑ ፡ ሲያስቀርጽ ፡ ታሪኩንም ፡ በዘመኑ ፡ ከዜጎቹ ፡ ሊቃውንት ፡ ውስጥ ፡ ሲያጽፍ ፡ ከንቱ ፡ ውዳሴና ፡ ምሥጋና ፡ ማስጨመሩ ፡ አንዳንድ ፡ እውነት ፡ ያልሆነ ፡ ነገርም ፡ ጣልቃ ፡ ማስገባቱ ፡ ባይቀርም ፡ አብዛኛው ፡ ከሐውልት ፡ የተገኘው ፡ ታሪኩ ፡ እውነት ፡ ነው ። የራምሲስን ፡ ገጥንነትና ፡ ድፍረት ፡ የሚናገሩት ፡ እሱው ፡ ራሱ ፡ በዘመኑ ፡ በያለበት ፡ ያስቀረጸቸው ፡ ሐውልቶች ፡ ናቸው ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ቤተ ፡ መቅደስና ፡ ከተማ ፡ ይልቁንም ፡ ብዙ ፡ ሐውልት ፡ በማሠራት ፡ ራምሲስ ፡ ከሌሎቹ ፡ ሁሉ ፡ ፈርዖኖች ፡ እንደሚበልጥ ፡ ጸሐፊው ፡ ሁሉ ፡ አረጋግጧል ። በሐይወቱ ፡ በሉክሶር ፡ ከሠራቸው ፡ ሐውልቶች ፡ አንዱን ፡ ለባስ ፡ የሚባለው ፡ መሐንዲስ ፡ ፓሪስ ፡ ወስዶት ፡ ከንኮርድ ፡ በሚባለው ፡ አደባባይ ፡ መካከል ፡ ቆሞ ፡ ይታያል ። የቀረው ፡ በመምሬስ ፡ በቴብ ፡ በሉክሶር ፡ ግማሹ ፡ ቆሞ ፡ ግማሹ ፡ ተኝቶ ፡ ሲታይ ፡ ከነዚህ ፡ ከተማዎች ፡ የፈርዖኖቹንና ፡ የአማልክቱን ፡ የከህንቱን ፡ ሐውልትና ፡ መሣሪያ ፡ ግማሹን ፡ የራረገብዊና ፡ የአንግሊዝ ፡ መንግሥታት ፡ በግብፅ ፡ ላይ ፡ የበላይነት ፡ ሥልጣን ፡ በነበራቸው ፡ ሰዓት ፡ በሊቃውንት ፡ እያስመረመሩ ፡ በመርከብ ፡ አግዘው ፡ ወደየከተማቸው ፡ ወስደው ፡ ሙዜውማቸውን ፡ (የታሪካዊ ፡ ሶቃ ፡ ቤታቸውን ፡) አስጊጠውበታል ። የቀሩት ፡ ከተሞች ፡ እንደፍሎራንስ ፡ እንደቶሪኖ ፡ እንደሮማ ፡ እንደቤርሊን ፡ ያሉትም ፡ በየበኩላቸው ፡ ባገር ፡ ተወላጁና ፡ በታሪካዊ ፡ ጽሑፍ ፡ መሪነት ፡ እየቆፈሩ ፡ ወይም ፡ በግዥ ፡ ያገኙትን ፡ ወደየአገራቸው ፡ አስመጥተዋል ።

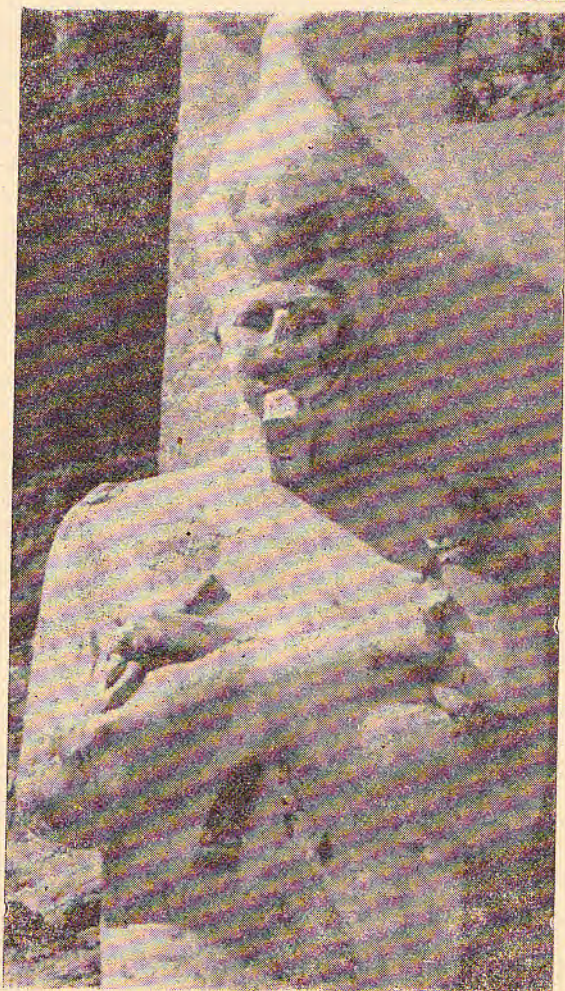
ከሁሉ ፡ ይበልጥ ፡ የራምሲስን ፡ ታሪክ ፡ የያዘው ፡ የካርናቅ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ነው ። በዚህ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ራምሲስ ፡ ዳግማዊ ፡ የኑብያ ፡ ኢትዮጵያውያንና ፡ የምሥራቅ ፡ ግዛቶቹ ፡ በስፈቱበት ፡ ጊዜ ፡ እንደምን ፡ እንደተዋጋቸው ፡ ከድፍረቱ ፡ ከገጥንነቱ ፡ ጋር ፡ የአሞን ፡ እርዳታ ፡ ጭምር ፡ እየተዘረዘረ ፡ ተጽፎ አል ። በምሥራቅ ፡ አገር ፡ ስለአደረገው ፡ ጦርነት ፡ ከየሐውልቱ ፡ ላይ ፡ የተተረገመው ፡ እንደዚህ ፡ የሚል ፡ ነው ።

በነገሠ ፡ በአምስተኛው ፡ ዓመት ፡ መሳፍንቱንና ፡ መኳንንቱን ፡ አስከትሎ ፡ በጦር ፡ ሠራዊቱ ፡ (ግብፃውያን ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ሊቢያውያን ፡) ታጅቦ ፡ ሊዋጋ።

ሙሴ ፣ በቤቱ ፣ ያደገው ፣ ዳግማዊ ፣ ራም
 ሴስ ፣ በዙፋኑ ። ሐውልቱ ፣ በቶሪኖ ፣
 የሚገኝ ። [ፕራምፖሊኒ ፣]

የሳልማዊ፣ ቱንግሎስ ፣ ሐውልት፣ በደ
 ረቱ፣ በላይ። ሐውልቱ፣ በቶሪኖ፣ የሚገኝ
 [ፕራምፖሊኒ ፣]

ሐታሉ ፣ (ሐትስ ፣ ሐፕሎዊት) ፣ ሻምዶር ።

ሐደ ። ካያ ፣ የሚሆኑ ፣ የኬታ ፣ የሂተቲ (ሰርያ ፣ ሚስጋታምያ ፣ ፓለስቲን) ሕዝቦች ፣ በየነገሩቸው ፣ ተሰልፈው ፣ ራምሲስን ፣ ለመመከት ፣ ይጠባበቃሉ ። ራምሲስ ፣ ወደነሱ ፣ በሚጓዝበት ፣ ጊዜ ፣ የበድዊን ፣ ሰዎች ፣ በሲና ፣ በምድያን ፣ የሚገኙ ፣ ለነዚህ ፣ ሰላዮች ፣ ሆነው ፣ መንገድ ፣ በመምራት ፣ ራምሲስን ፣ እሳስተው ፣ ከጦር ፣ ሠራዊቱ ፣ ለይተው ፣ በጠላቶቹ ፣ አጅ ፣ ጣሉት ። በአጠገቡ ፣ የነበሩት ፣ ወታደሮቹም ፣ በፍጹም ፣ ሸሹ ። በዚያን ጊዜ ፣ ራምሲስ እንደዚህ ሲል ፣ ወደ አምላኩ ፣ ጮኸ።

« ቀስተኞቹ ፣ ፈረሰኞቹ ፣ ትተውኝ ፣ ሸሹ ። ከነሱ ፣ ውስጥ ፣ አንድ ፣ ስንጳ ፣ በጎኔ ፣ ሆኖ ፣ የሚቀጋ ፣ የለም ፣ አባቴ ፣ አሞን ፣ ሆይ ፣ ሐሳብህ ፣ ምንድነው? አባት ፣ ልጄን ፣ ይክፍልን ፣ ወይስ ፣ በትእዛዝህ ፣ አልሄድሁምን ፣ አንደበትህና ፣ ምክርህ ፣ አልመራኝምን ፣ በዓልህን ፣ በታላቁ ፣ አላክበርሁምን ፣ ቤትህንስ ፣ በምርኮ ፣ አልሞላሁምን ፣ ዓለም ፣ ሁሉ ፣ ገጸ ፣ በረከቱን? ሊያቀርብልህ ፣ ይሰበሰባል ፣ ቤተ ፣ መቅደስህን ፣ በርስተ ፣ ጉልት ፣ አከበርሁ ። በሽቶና ፣ መዓዛው ፣ በሚጣፍጥ ፣ ሳር ፣ ላይ ፣ ፴ሺ ፣ በሬ ፣ ለመሥዋዕት ፣ አረድሁልህ ፣ ቤተ ፣ መቅደስህን ፣ በታላላቅ ፣ ሕንፃ ፣ አሠራሁ ። ዘላለማዊ ፣ ዓጾድም ፣ በዙሪያው ፣ አስተክልሁ ። . . . . . ትልልቅ ፣ መርከቦች ፣ ላንተ ፣ የሚገባውን ፣ የየአገራቸውን ፣ ግብር ፣ ይዘው ፣ በባሕር ፣ ላይ ፣ ይጓዛሉ . . . . አባቴ ፣ ሆይ ፣ ባልታወቁ ፣ ሕዝቦች ፣ መካከል ፣ ሆኜ ፣ ስምህን ፣ እጠራለሁ ፣ በሬትህ ፣ ብቻዬን ፣ ነኝ ፣ ቀስተኞቹና ፣ ፈረሰኞቹ ፣ እርዳኝ ፣ ብዬ ፣ ስጮኸ ፣ ትተውኝ ፣ ሸሹ ። ነገር ፣ ግን ፣ ከሺ ፣ ቀስተኛ ፣ ከሺ ፣ ፈረሰኛ ፣ ከአሥር ፣ ሺ ፣ ዠግና ፣ አሞንን ፣ እመርጣለሁ »

የአምላኩ ፣ የአሞን ፣ መልስ ።

« ራምሲስ ፣ ሆይ ፣ ድምፆችህን ፣ ሰማሁ ፣ አጠገብህ ፣ ነው ፣ ያለሁት ፣ እኔ ፣ ፀሐዩ ፣ አባትህ ፣ ነኝ ፣ ክንዴ ፣ ከንተ ፣ ጋር ፣ ነው ፣ ከብዙ ፣ ሺ ፣ ሰዎች ፣ እኔ ፣ እሻልሃለሁ ። በመካከላቸው ፣ ስገባ ፣ የጠላቶችህ ፣ ጀሺጅሾ ፣ መንኲራኩሮች ፣ በፈረሶችህ ፣ (ከ) ፣ ሬት ፣ ይሰበሰቡሉ ። የጠላቶችህ ፣ ልብ ፣ ይደክማል ፣ ክንዳቸው ፣ ይዝላል ፣ ቀስታቸውን ፣ ለመወርወር ፣ ጦራቸውንም ፣ ለመያዝ ፣ ልብ ፣ አያገኙም ። አዘ ፣ ወደ ባሕር ፣ እንደሚወረወር ፣ ወደ ባሕር እወረውራቸዋለሁ ፣ አንዳቸው ፣ በአንዳቸው ፣ ላይ ፣ ተነባብረው ፣ ገደል ፣ ይገባሉ . . . . . ከነሱ ፣ ውስጥ ፣ አንዳቸውም ፣ ወደ ጓላቸው ፣ እንዲያዩ ፣ አልፈቅድም ፣ የወደቀም ፣ አይነሣም »

ይህ ፣ ሁሉ ፣ ሲሆን ፣ የራምሲስ ፣ ጋሻ ፣ ዠግሬ ፣ የጠላት ፣ ጦር ፣ ክቢ ፣ እየሠራ ፣ ሲመጣ ፣ ይመልከት ፣ ነበርና ፣ በተራው ፣ ለጌታው ፣ ለንጉሡ ፣ እንደዚህ ፣ አለው ፣ « ጌታዬ ፣ ሆይ ፣ ለጋሡ ፣ ንጉሥ ፣ ሆይ ፣ በጦርነት ፣ ቀን ፣ የግብፅ ፣ ጠባቂ ፣ አንተ ፣ ብቻ ፣ ነህ ፣ አሁን ፣ ግን ፣ በጠላት ፣ ሰልፍ ፣ መካከል ፣ ብቻችንን ፣ ነን ፣ ውጊያህን ፣ አቅም ፣ (ሸሽተን) ፣ ነፍሳችንን ፣ እናድን ፣ ደጉ ፣ ጌታዬ ፣ ራምሲስ ፣ ሆይ ፣ ምን ፣ ማድረግ ፣ እንችላለን ።

(ጳ) የተቀመጠበትን ሠረገላ የሚሰቡ ፈረሶችን ።

የንጉሠ ሙሉ ስ

ጋሻ ፡ ገግሬዬ ፡ ሆይ ፡ በርታ ፡ ልብህን ፡ አጽና ፡ እንደ ፡ አምላካዊ ፡ አሞራ ፡ ተወርግሬ ፡ እመክክላቸው ፡ እገባና ፡ እፈጃቸዋለሁ ። በአባራ ፡ ላይም ፡ እጥላቸዋለሁ ።

ይህን ፡ ክለ ፡ በኋላ ፡ ራምሲስ ፡ ወረገላውን ፡ በኃይል ፡ አሥነሥቶ ፡ ጌ፡ ጊዜ ፡ እየተወረወረ ፡ በመክከላቸው ፡ ገብቶ ፡ ዋና ፡ ዋናቸን ፡ ፈጆ ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ይኸን ፡ ጦርነት ፡ ያልተከፈለት ፡ የጦር ፡ አለቆችና ፡ ፈረሰኞች ፡ ደርሰው ፡ በዙሪያው ፡ ተሰበሰቡ ፡ እሱም ፡ እንዲህ ፡ ሲል ፡ ወቀሳውን ፡ ገመረ ፡ «ልዩን ፡ አላስደሰታችሁትም ፡ . . . . ጌታችሁ ፡ ታጥቆ ፡ በይነግ ፡ የሮ ፡ ሁላችሁም ፡ ጠፍታችሁ ፡ ነበር ። እናንተም ፡ በምሽጋችሁ ፡ ዝም ፡ ብላችሁ ፡ ተቀመጣችሁ ፡ . . . . ወታደሮቹና ፡ ፈረሰኞቹ ፡ ሊወራ ፡ የማይቻል ፡ ትልቅ ፡ ጥፋት ፡ አጠፋ . . . »

የጦር ፡ አለቆቹ ፡ ሙሉ ስ ፡

«ልብህ ፡ የማይለወጠው ፡ ሙልከሙ ፡ ተዋጊ ፡ ሆይ ፡ የቀስተኞችህንና ፡ የፈረሰኞችህን ፡ ተግባር ፡ እንተ ፈጸምህ ፡ በድል አድራጊው ፡ ሰይፍህ ፡ የኬታን ፡ አገር ፡ አጠፋህ ። ተዋጊው ፡ ሆይ ፡ የኃይለኞች ፡ ጌታ ፡ ነህ ፡ በሰልፍ ፡ ቀን ፡ ስለወታደሮቹ ፡ የሚዋጋ ፡ አንተን ፡ የመሰለ ፡ ንጉሥ ፡ የለም ። . . . »

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ራምሲስ ፡ ወታደሮቹን ፡ እየመራ ፡ የተረፉትን ፡ የጠላት ፡ ወታደሮች ፡ አባሮ ፡ ከግማሾቹም ፡ ጋር ፡ ድርድርና ፡ ፅርቅ ፡ አድርጎ ፡ የምሥራቅ ፡ ግዛቱን ፡ ከአደላደል ፡ በኋላ ፡ በደስታ ፡ ወደ ፡ ዋናው ፡ ከተማ ፡ ተመለሰ ።

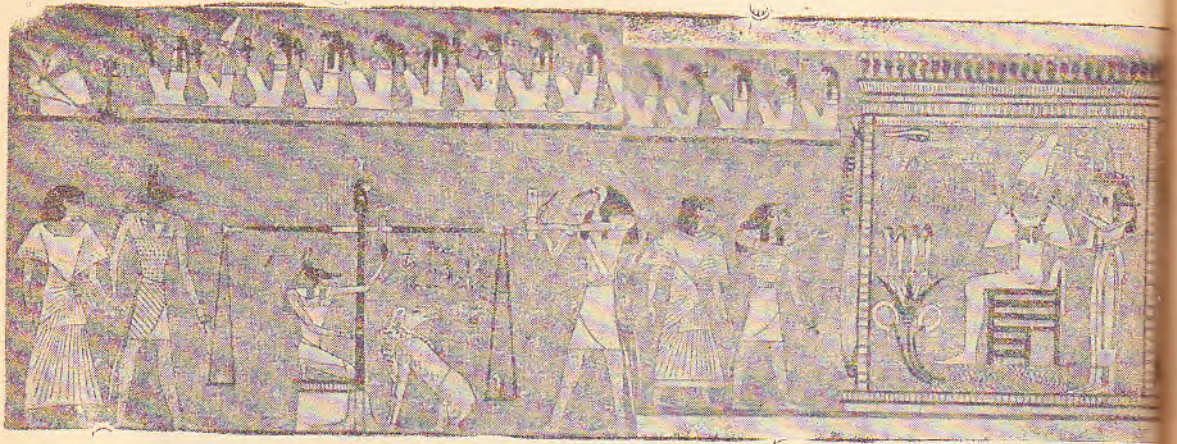
በኢትዮጵያም ፡ ግንባር ፡ ራሱም ፡ እየመጣ ፡ ጦርም ፡ እየላከ ፡ የሸፈቱትን ፡ ወገኖች ፡ አሳምኖአል ። ያባቶቹ ፡ ጦር ፡ ያልደረሰበትን ፡ የኢትዮጵያን ፡ አውራጃ ፡ የርሱ ጦር ፡ እየደረሰ ፡ ብዙ ፡ ምርኮ ፡ ወስዶለታል ። የራምሲስ ፡ ከብዙዎቹ ፡ ውስጥ ፡ ሁለት ፡ ምስሎች ፡ ጆኛው ፡ የጦር ፡ ልብሱን ፡ ለብሶ ፡ በማረ ፡ ወረገላው ፡ ተቀምጦ ፡ የኑብያን ፡ ወታደር ፡ እያባረረ ፡ በቀስት ፡ ሲመታ ፡ ሁለተኛው ፡ ደግሞ ፡ በማረ ፡ ዙፋኑ ፡ ተቀምጦ ፡ የሁለቱ ፡ አገር ፡ (ኑብያና ፡ ግብፅ) ፡ ንጉሥ ፡ የሚያሰገውን ፡ ዘውድ ፡ ደፍቶ ፡ በግራ ፡ እጁ ፡ በትረ ፡ መንግሥት ፡ ይዞ ፡ ከኑብያ ፡ (ኢትዮጵያ) ፡ ከመጡ ፡ ከዘጠኝ ፡ አገር ፡ መልክተኞች ፡ የቀጭኔ ፡ የነብር ፡ ያንበሳ ፡ የዝሆን ፡ የሰስ ፡ የፋክዬ ፡ የጦጣ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የአውራ ፡ ቆዳ ፡ ሲያቀርቡለት ፡ አውራጃቸውንም ፡ ከነገሩላቸው ፡ የዝሆን ፡ ቀንድ ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ፅጣን ፡ ከርቤ ፡ ሽቱ ፡ ሌላም ፡ የከበረ ፡ ድንጋይ ፡ ስጋጃ ፡ የሚያማምርና ፡ ቀለሙ ፡ የተለዋወጠ ፡ ያሞራ ፡ ላባ ፡ ጨምረው ፡ ያመጡለትን ፡ ግብርና ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡ ሲቀበል ፡ ይታያል ።

በጦርነት ፡ ላይ ፡ የፈጸመውን ፡ የድፍረት ፡ ሥራ ፡ እንደ ፡ ዘመኑ ፡ አጻጻፍ ፡ ዜና ፡ መዋዕሉን ፡ የጻፈለት ሰው ፡ ብቻውን ፡ ተዋጋ እያለ ፡ ለማስደነቅ ፡ ሲል ፡ አንዳንድ ፡ የማይመስል ፡ ሁኔታ ፡ ቢጨምርበትም ፡ በጠቅላላው ፡ በተገኘው ፡ እው

ለአምን ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ አገልጋዮች ፡ ዕጣንና ፡ ሌላም ፡ ዓይነት ፡ ፍራፍሬ ፡ ሲያግዙ ። (ሳክራህ)

ፕራምፖሊኒ ።

የመዋቲ፡ ጉዞ ፡ በገሃነም ።

ከግራ ፡ ወደ ፡ ቀኝ ፡ ስድስት ፡ ተግባሮችን ፡ የሚያሳይ ፡ ስዕል ፡ ነው ። በመዝናኛው ፡ የቀበሮ ፡ ገጽ ፡ ያለው ፡ አነቢ
 የሚሉት ፡ አምላክ ፡ የሞተውን ፡ ስው ፡ እየመራ ፡ ልብ ፡ ወደሚመዘንበት ፡ ያደርሰዋል ። ጭኛው ፡ አነቢስ ፡ የሰገቱ ፡ ልብ ፡ ነው
 ወይም ፡ ኃጢአተኛ ፡ መሆኑን ፡ በሚዘን ፡ ሲመዝን ። ሌላው ፡ የወፍ ፡ ገጽ ፡ ያለው ፡ ውጤቱን ፡ ሲጽፍ ። በሚዘን ፡ አጠገብ ፡
 ተኛው ፡ አውሬ ፡ ምናልባት ፡ የሰገቱ ፡ ልብ ፡ ኃጢአተኛ ፡ እንደሆነ ፡ ለመብላት ፡ ውጤት ፡ የሚጽፈውን ፡ አምላክ ፡ እየተመራ
 ሲጠባበቅ ። ሰገቱ ፡ ንጹሕነቱ ፡ በሚዘን ፡ ከተረጋገጠ ፡ በኋላ ፡ ያሞራ ፡ ገጽ ፡ ያለው ፡ ሐሩስ ፡ የሚባለው ፡ አምላክ ፡ ሰገቱ
 እየመራ ፡ ምውታንን ፡ ሊያጸድቅ ፡ ወደሚችለው ፡ ኦሲሪስ ፡ ወደሚባለው ፡ የምውታን ፡ አምላክ ፡ ሲወስደው ። ኦሲሪስ ፡ ደ፣ የ
 አማልክት ፡ በኋላው ፡ አቁሞ ፡ በክፋት ፡ ተቀምጦ ፡ ዘውዱን ፡ ደፍቶ ፡ ይጠባበቃል ።

ኤ. ማሌ ፡ ገፍ ፡ ይስሐቅ ።

ነተኛ ፡ ታሪኩ ፡ ራምሲስ ፡ ዳግማዊ ፡ በጦርነት ፡ ድል ፡ አድራጊ ፡ በመሥራትም ፡ በማሠራትም ፡ ትጉህ ፡ በዝና ፡ በስም ፡ ገናና ፡ የነበረ ፡ ፈርዖን ፡ ነው ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ራምሲስ ፡ ትልቁ ፡ የመባል ፡ ክብርና ፡ ዕድል ፡ አግኝቷል ። ራምሲስ ፡ ሜይ ፡ አሙንም ፡ ይባል ፡ ነበር ። ተርጓሚውም ፡ ራምሲስ ፡ ፍቁር ፡ ለአሞን ፡ ማለት ፡ ነው ።

የአስራኤሎች ፡ መባርከት ፡ በሠጋው ፡ ጊዜ ፡ በኩሩ ፡ ሁሉ ፡ ይገደል ፡ የሚል ፡ ትዕዛዝ ፡ ያወጣው ፡ እርሱ ፡ ነው ። ሙሴም ፡ የተወለደው ፡ ወደ ፡ በሕርም ፡ የተጣለው ፡ በርሱ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ ነው ። አሳዳጊ ፡ እናቱ ፡ የተባለችውም ፡ የርሱ ፡ ልጅ ፡ ናት ።

በጦርነት ፡ በኩል ፡ ገጣንነቱ ፡ በአስተዳደር ፡ ረገድ ፡ ዘዴው ፡ ሲተረክ ፡ እንደዚሁም ፡ ሥራ ፡ በማሠራት ፡ የነበረው ፡ ትጋት ፡ በሰፊው ፡ ይወራረታል ። ገና ናነትን ፡ ክብርን ፡ ምስጋናን ፡ ከልክ ፡ ያለፈ ፡ ስለሚወድ ፡ ለክብሩና ፡ ለዝናው ፡ ሲል ፡ በዘመኑ ፡ ከሾማቸው ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ከነአቡኔፍና ፡ ከነኡኔፈር ፡ ጋር ፡ እየተማከረ ፡ በቴብ ፡ ለአሞን ፡ በመምራስ ፡ ለፕታህ ፡ በአቡ ፡ ሴምቤል ፡ ለሐደር ፡ (ሐቶር) ፡ ቤተ ፡ መቅደስና ፡ ሐውልት ፡ ለራሱም ፡ ጭምር ፡ በንድነት ፡ ማሠራት ፡ አይጠግብም ፡ ነበር ። ራሱ ፡ ያሠራውም ፡ ለስሙ ፡ መነሻ ፡ አልበቃ ፡ ብሎት ፡ የቀድሞ ፡ ፈርዖኖች ፡ የሠሩትና ፡ ይልቁንም ፡ የሚወደው ፡ አባቱ ፡ ሴቲ ፡ ያቋቋመውን ፡ ሐውልትና ፡ ምስል ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እያስጨረጠ ፡ ወይም ፡ ጽሕፈቱን ፡ እንስቶ ፡ የራሱን ፡ ስም ፡ እያሠራ ፡ አጻፈ ። በለጃሎቹ ፡ መኳንንትና ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ የርሱን ፡ ባለሚልነት ፡ ላለማጣት ፡ በዚህ ፡ ሥራው ፡ ሊወቅሱት ፡ የቻሉ ፡ አይመስልም ።

ጁኤሎች ፡ አስኪጮሁ ፡ ድረስ ፡ እየተደበደቡ ፡ በግብፅ ፡ አገር ፡ የሸክላ ፡ ጡብ ፡ ይሠሩ ፡ የነበረው ፡ ለዚሁ ፡ ለርሱ ፡ መኮሪያና ፡ መመኪያ ፡ ለሚሆነው ፡ ሐውልትና ፡ ለቤተ ፡ መቅደሱ ፡ ለቤተ ፡ መንግሥቱም ፡ ሥራ ፡ ነበር ። እስራኤሎች ፡ ብቻ ፡ ሳይሆኑ ፡ በርሱ ፡ ዘመን ፡ የተገኘ ፡ ምርክኛና ፡ ገባር ፡ ወዙን ፡ እያንጠባጠበ ፡ በሥራ ፡ ማስኳል ።

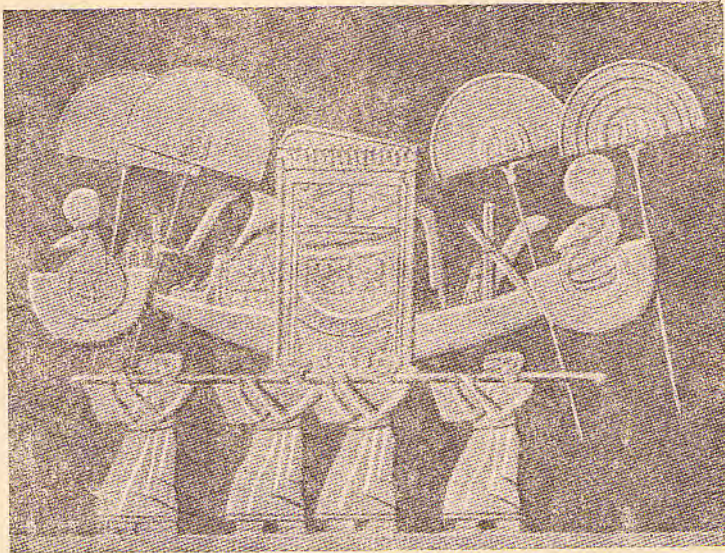
የራምሲስ ፡ የሚስቶቹና ፡ የቀባቶቹ ፡ ቀሩጥር ፡ በደንብ ፡ ቢታወቁና ፡ ቢመዘገቡ ፡ ከሰሎሞን ፡ ሳይበልጡ ፡ አይቀሩም ። ከነዚሁ ፡ ውስጥ ፡ ሦስቱ ፡ እህቶቹ ፡ ሦስቱ ፡ የገዛ ፡ ልጆቹ ፡ ነበሩ ። ከነርሱም ፡ ጆ፣፲፩ ፡ ወንድ ፡ ፃ፩ ፡ ሴት ፡ ልጆች ፡ ነበሩት ። በዚያን ፡ ዘመን ፡ ስለጋብቻ ፡ የተወሰነ ፡ ሕግና ፡ ሥርዓት ፡ አልነበረም ። የእውነተኛው ፡ የእግዚአብሔር ፡ ሕግና ፡ ትእዛዝ ፡ ገና ፡ በሲና ፡ ተራራ ፡ አልተሰማም ። ከዚህም ፡ በቀር ፡ የዚያን ፡ ዘመን ፡ ንጉሥ ፡ በሚገዛው ፡ አገር ፡ ክብብ ፡ ውስጥ ፡ የረቀደውን ፡ ለማድረግ ፡ ልቡ ፡ የተመኘውን ፡ ለመፈጸም ፡ ሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ ነበረው ። በአስተዳደርና ፡ ቀጣት ፡ በመስጠት ፡ በዚጎቹ ፡ ላይ ፡ የነበረው ፡ መብት ፡ ወሰን ፡ አልነበረውም ፡ ንጉሥ ፡ ሆኖ ፡ በሥጋ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ሥልጣን ፡ እንደሰጠ ፡ በነፍስም ፡ ላይ ፡ ሥልጣን ፡ ለማግኘት ፡ ካህን ፡ መሆን ፡ ይችላል ። ከዚያ ፡

አልፎ ፡ ወደ ፡ አምላክነት ፡ ደረጃ ፡ ውስጥ ፡ ይገባል ። አይገባም ፡ የሚል ፡ ቃል ፡
 የተነሳሰ ፡ በገኘ ፡ መላሱ ፡ ይቆረጣል ። በዚህ ፡ መሠረት ፡ ራምሲስ ፡ ራሱን ፡
 እንደ ፡ አምላክ ፡ እያስቆጠረ ፡ ከአማልክቱ ፡ ጋር ፡ እንደጓደኛ ፡ መሆኑን ፡ ለማስ
 ረዳት ፡ በቀኙ ፡ የአሞንን ፡ በግራው ፡ የሙትን ፡ (ሌት ፡ አምላክ) ፡ እርሱ ፡
 በመካከል ፡ ሦስተኛ ፡ ተቀምጦ ፡ ሦስቱ ፡ ተሠልሰው ፡ ክንደና ፡ ክንዳቸውን ፡
 አቆላልፈው ፡ በዘመኑ ፡ የተሠራው ፡ ሐውልት ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ይታያል ። በዚህ ፡
 ዓይነት ፡ ራምሲስ ፡ በዘመኑ ፡ የንጉሥነት ፡ የአምላክነት ፡ ደረጃን ፡ ያጣመረ ፡
 የአሞን ፡ ራ ፡ (የፀሐዩ ፡ የአሞን) ፡ ልጅ ፡ ራሱ ፡ አምላክ ፡ ይበል ፡ ነበር ። በመ
 ገሮመሪያው ፡ ዘመን ፡ መንግሥቱም ፡ ለአሞን ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ሊቀ ፡ ካህን ፡
 የሚሾም ፡ ትልቅ ፡ ሰው ፡ ጠፍቶ ፡ ስለነበረ ፡ የአሞን ፡ በዓል ፡ (አፒት) ፡ በመቱ ፡
 በጃኛው ፡ ወር ፡ በዋለበት ፡ ቀን ፡ የአሞን ፡ ምስል ፡ የተቀመጠበትን ፡ ከወርቅና ፡
 ከጥሩ ፡ አንጨት ፡ የተሠራውን ፡ ቃሬዛ ፡ (መንበር) ፡ ሰላሣ ፡ ቀሳውስት ፡ ተሸክመው ፡
 ዙረት ፡ (ዑደት) ፡ ሲደረግ ፡ ራምሲስ ፡ ዳግማዊ ፡ በንጉሣዊ ፡ ልብሱ ፡ ላይ ፡
 የሊቀ ፡ ካህኑን ፡ ልብስ ፡ (የድመት ፡ ወይም ፡ የነብር ፡ ቆዳ) ፡ ደርቦ ፡ በዓሉን ፡
 ይመራ ፡ ነበር ። ይኸንንም ፡ የሊቀ ፡ ካህኑን ፡ ሥራ ፡ ደርቦ ፡ በያዘበት ፡ ዘመን ፡
 ሥያሜው ፡ ቀዳማዊ ፡ የአሞን ፡ ነዚይ ፡ የደቡብና ፡ የሰሜን ፡ ንጉሥ ፡ ሕይወትን ፡
 የተመላው ፡ ራምሲስ ፡ ዳግማዊ ፡ ይበላል ። በኋላ ፡ ግን ፡ ነቡኔፍ ፡ የሚባለው ፡
 ተመርጦ ፡ የሊቀ ፡ ካህንነቱን ፡ ጭመት ወለደ ። የካርናቁ ፡ የአሞን ፡ ዓቢያን ፡ ቀሳውስት ፡
 ታሪክ ፡ በሚል ፡ አርእስት ፡ ጉስታቭ ፡ ለፌብር ፡ (GUSTAVE LEEBVRE)
 ያሳተመውን ፡ መጽሐፍ ፡ ከ፳፯-፻፹፰ ፡ ገጽ ፡ ድረስ ፡ ተመልከት ።

ይኸን ፡ በመሰለ ፡ ወሰን ፡ በሌለው ፡ ሥልጣንና ፡ ጌትነት ፡ ራምሲስ ፡ ዳግማዊ ፡
 በኋለኛው ፡ ዘመን ፡ ታላቁ ፡ ራምሲስ ፡ ተብሎ ፡ የተሠየመው ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡
 በፊት ፡ ከ፳፯ ፡ ፻፹፰ ፡ እስከ ፡ ፳፯ ፡ ፻፳፭ ፡ ዓመት ፡ (ከዚህ ፡ ከፍና ፡ ገቅ ፡ የሚ
 ያደርጉት ፡ አሉ) ፡ ግብፃውያንን ፡ የነብያ ፡ ኢትዮጵያውያንን ፡ ለቢያን ፡ የክነዓን
 ንፍ ፡ የላርያን ፡ የሚሰጥታሚያን ፡ (ኬታ ፡ ሒቲቲ ፡ ታውሩ) ፡ አገሮች ፡ ፷፯ ፡
 ዓመት ፡ ገዝቶ ፡ በተወለደ ፡ በ፹፭ ፡ ዓመቱ ፡ ሞተ ። ከርሱም ፡ ቀጥሎ ፡ ከልጆቹ ፡
 አንዱ ፡ ከአገቱ ከኢሲት ፡ የፍሪት ፡ የተወለደው ፡ ሜኔፕታህ ፡ ወይም ፡ መሬንፕ
 ታህ ፡ (የጥታህ ፡ ወጋጅ) ፡ የሚባለው ፡ ነገሠ ። በርሱም ፡ ዘመን ፡ ሸኤሎች ፡ በመ
 ሴና ፡ በአሮን ፡ እየተመሩ ፡ ግብፅን ፡ ለቀው ፡ አባቶቻቸው ፡ አብርሃም ፡ ይስሐ
 ቅና ፡ ያዕቆብ ፡ ወደነበሩበት ፡ ወደከነዓን ፡ መጡ ። ገርዘር ፡ ታሪኩ ፡ በኦሪት ፡
 ዘዓት ፡ ከምዕራፍ ፡ ፫ ፡ እስከ ፡ ፲፬ ፡ ይገኛል ።

በዚህ ፡ ላይ ፡ ላስታውስ ፡ የምረልገው ፡ ብሉይ ፡ ኪዳን ፡ የግብፅን ፡ ነገሥ
 ታት ፡ ሀሉንም ፡ ፈርዖን ፡ እያለ ፡ ከመጥራት ፡ በቀር ፡ የየግል ፡ ስማቸውን ፡ አይለ
 ይም ። ግብፆቹ ፡ በጥንት ፡ ዘመን ፡ ንጉሣቸውን ፡ «ፓር-አአ (ወይም) ፓራ-ኩሉ» —
 ይሉት ፡ ነበር ፡ ትርጓሜውም ፡ ትልቁ ፡ መንበር ፡ ወይም ፡ ትልቁ ፡ አዳራሽ ፡
 ማለት ፡ ነው ። ከዚያ ፡ በቀን ፡ ብዛት ፡ ፓራ-ኩሉ ፡ ፈርዖን ፡ ወደማለት ፡ አሠነለ ፡

የአሞን ፡ ሰዓል ፡ በሚውልበት ቀን ፡ ቀሳውስት ፡ ምስሉ ፡ ያለበትን ፡ ታንኳ
 ፡ ሸክሞው ፡ ሲዞሩ ፡ (ደስዋሪፕሲዮን ፡ ደ ፡ ሌጂፕት ።

ሮሜ-ሮይ ፡ የሚባለው ፡ ትልቁ ፡ የአሞን ፡ ሊቀ ፡ ካህን ፡ (ሐውልተ፡
 በካይሮ ፡ ሙዜውም ፡ ገብታብ ፡ ለፈብር ።)

ምናልባት ፡ ይኸን ፡ የወየሙበት ፡ ምክንያት ፡ ንጉሠ ፡ የአምላክ ፡ ማላደር ፡ ነው ፡ ለማለት ፡ ይሆናል ። ስለዚህ ፡ በበጥሊሞስ ፡ ፊላደልፍ ፡ ዘመን ፡ ሰብአ ፡ (ሰባ) ፡ የአይሁድ ፡ ሊቃውንት ፡ ብሉይን ፡ ወደግሪክ ፡ (ጽርዕ) ፡ ሲተረጉሙ ፡ በዚያን ፡ ዘመን ፡ (፪፻፹፫ ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት) ፡ የግብፆችን ፡ ታሪክ ፡ የያዘው ፡ ፊደል ፡ ምሥጢሩ ፡ ስላልተገለጸ ፡ የየአንዳንዱን ፡ ንጉሥ ፡ ስም ፡ ለማወቅ ፡ አልቻሉም ፡ ይሆናልና ፡ ነገሥታቱን ፡ ሁሉ ፡ ፈርዖን ፡ እያሉ ፡ ያለፉት ፡ ቃል ፡ ወደ ፡ ጊዜያችን ፡ ይኸው ፡ ደረሰ ።

ዛሬ ፡ ግን ፡ የአውሮፓ ፡ ትጉሐኑ ፡ ሊቃውንት ፡ የጥንትን ፡ የግብፅ ፡ ከተሞች ፡ እየቆፈሩ ፡ ከሐውልት ፡ ከቤተ ፡ መንግሥትና ፡ ከቤተ ፡ ክህነት ፡ ሕንፃ ፡ ላይ ፡ የተደረገውን ፡ ፓፒሩስ ፡ ከሚባለው ፡ ከልጥ ፡ ብራና ፡ ላይ ፡ ያገኙትን ፡ ጽሑፍ ፡ ገልብጠው ፡ ተርጉመው ፡ ዘመንን ፡ ከዘመን ፡ አነጣጥረው ፡ ከመሰከሩ ፡ ወዲህ ።

፩ኛ ፡ ሙሴ ፡ ያደገበትና ፡ የንጉሥ ፡ ልጅ ፡ የተባለበት ፡ መጽሐፍ ፡ ቅዱስ ፡ ፈርዖን ፡ ብሎ ፡ በጠቅላላው ፡ ያለፈው ፡ የግብፅ ፡ ንጉሥ ፡ ደንበኛ ፡ የመጠሪያ ፡ ስሙ ፡ ራምሴስ ፡ (የፀሐይ ፡ ልጅ) ፡ መሆኑ ፡ ሊታወቅ ፡ ቻለ ።

፪ኛ ፡ ሸኤሎቹን ፡ አለቅም ፡ ብሎ ፡ ያስተገረውንና ፡ በኋላ ፡ ለቆ ፡ እነሱን ፡ ሲያላድድ ፡ በኤርትራ ፡ በሕር ፡ ሰጠመ ፡ ብሎ ፡ መጽሐፍ ፡ ቅዱስ ፡ ፈርዖን ፡ እያለ ፡ ያለፈውን ፡ ዛሬ ፡ የዚህ ፡ ፈርዖን ፡ ደንበኛ ፡ ስሙ ፡ መኔፕታህ ፡ የፕታህ ፡ ወዳጅ ፡ ወይም ፡ መሬንፕታህ ፡ የፕታህ ፡ መቅደስ ፡ መባሉ ፡ ተገለጸ ። ደግሞ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ስሙና ፡ የተግባር ፡ ስሙ ፡ ተደባልቆ ፡ ወይም ፡ ተያይዞ ፡ መረከን ፡ ፕታህ ፡ ሆኑት ፡ ሂማ ፡ (ከፅውነት ፡ ጋር ፡ የተዋሃደው ፡ የፕታህ ፡ ወዳጅ) ፡ ይባላል ።

እርሱም ፡ የገዛበት ፡ ዘመን ፡ እንደአውሮፓ ፡ ቍጥር ፡ ኮ፺፯፻፺፭ ፡ እስከ ፡ ኮ፺፻፲፭ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ድረስ ፡ ነው ።

የራምሴስ ፡ ፪ኛና ፡ የመኔፕታህ ፡ የነጋሢነት ፡ የሐረግ ፡ ዘርፍ ፡ (ዲናስቲ) ፡ ፲፬ኛ ነው ። ከዚያ ፡ ሸኛው ፡ የሐረግ ፡ ዘርፍ ፡ እንደነርሱ ፡ የቴብ ፡ ዘር ፡ የሆነው ፡ ከገዛ ፡ በኋላ ፡ ሸ፩ኛው ፡ የታኒትና ፡ የቴብ ፡ ድብልቅ ፡ ዘር ነው ። ሸ፪ኛው ፡ የነጋሢ ፡ ዘር ፡ የሊቢያና ፡ የቡባስቲ ፡ ነገድ ፡ ተብሎ ፡ በየፊራረቃ ፡ ገዢዎች ፡ ሸ፫ኛው ፡ የታኒት ፡ ዘር ፡ ሸ፬ኛው ፡ የሳይስ ፡ ዘር ፡ ከገዛ ፡ በኋላ ፡ በተረፈው ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ሸ፭ኛ ፡ የዘር ፡ ሐረግ ፡ ሆነው ፡ ለገዥነት ፡ መግባታቸውን ፡ እነሆ ፡ ወደፊት ፡ እንመለከታለን ።

ስለዚህ ፡ አሁን ፡ የዚህን ፡ ጉዳይና ፡ ከግብፅ ፡ የኃያላን ፡ ፈርዖኖች ፡ መካከል ፡ ኢትዮጵያን ፡ የገዙትን ፡ የተትሞሷሰንና ፡ የራምሴስን ፡ አገዛዝ ፡ በዚህ ፡ እናቀምና ፡ ወደኑባያ ፡ (ኢትዮጵያ) አሳባችንን ፡ እንመልስ ።